

**GYÖNGYVIRÁG ÓVODA
SZÉKESFEHÉRVÁR
KINDERGARTEN MAIGLÖCKCHEN**

SZÉKESFEHÉRVÁR, POZSONYI ÚT 2.

PEDAGÓGIAI PROGRAM



Módosítás alapja:

- A 363/2012.(XII. 17.) Kormányrendelet módosítása
- Az intézményi egyedi elvárásrendszer

Készült: 2018.

TARTALOM

1.	Bevezető	4
1.1	Óvodánk programjának jogszabályi alapjai	4
1.2.	A programkészítés előzményei	4
1.3.	Óvodánk rövid bemutatása	5
2.	Nevelésfilozófiánk	7
2.1.	Óvodakép	9
2.2.	Gyermekkép	10
3.	A nevelőmunka keretei és a gyermeki tevékenységek	10
3.1.	Az egészséges életvitel szokásainak megalapozása	11
3.2.	Az érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés	20
3.3.	Az anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	30
4.	Az óvodai élet szervezeti és időkeretei	57
5.	Az óvoda dokumentációs rendszere	62
6.	Az óvoda gyermekvédelmi feladatai – családpedagógia	66
7.	Óvodánk partnerkapcsolati rendszere	71
8.	Óvodánk speciális szolgáltatásai	72
9.	Az intézmény erőforrásai és eszközzrendszere	73
Legitimációs záradék		75
Mellékletek		
1	Szív - Kincsesláda Egészségmegőrző Program	79
2	Kétnyelvűség (német nemzetiségi nevelés)	82
3	A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése	88

AZ ÓVODA ADATAI

NÉV: Gyöngyvirág Óvoda – Székesfehérvár - Kindergarten Maiglöckchen

Cím: Székesfehérvár, Pozsonyi út 2.

Fenntartó: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

OM azonosító: 029891

Jogállása: részben önálló gazdálkodású intézmény

Gazdálkodó szerv: Humán Szolgáltató Intézet

Csoportok száma: 15

Adószám: 16700273-2-07

1. BEVEZETŐ

1.1. Jogszabályi alapok

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és módosításai
- A gyermekek Alapvető Jogainak és Szükségleteinek Chartája

1.2. A programkészítés előzményei

- Jogszabályok értelmezése
- Alapító Okirat és az intézményi SZMSZ tartalma
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának tanulmányozása
- Az óvodavezetői pályázat
- Az összevont óvodák pedagógiai tartalmának összevető elemzése
- Szülői igények, elvárások mérlegelése
- Székesfehérvár Megyei Jogú Város Intézményhálózat – Működési és Fejlesztési Terve
- Az intézmény kapcsolatrendszerének számbavétele
- A HEFOP/2004.3.1.2. – TIOK tapasztalatai, fenntarthatósága a kompetencia alapú óvodai nevelésben
- Továbbképzések, önképzések, szakmai információk figyelembevétele

- A TÁMOP-3.2.2-08/a/2-2800-0004 szám alatt sikeres Referencia intézményi előminősítés elnyerése
- TÁMOP-3.1.7-11/2 „Referencia-intézmények országos hálózatának kialakítása és felkészítése” – pályázat
- Sikeres „Zöld Óvoda” pályázatok (2008-2011-2014)
- ÖRÖKÖS ZÖLD ÓVODA cím (2017)

1.3. A Gyöngyvirág Óvoda – Székesfehérvár - Kindergarten Maiglöckchen rövid bemutatása

" A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát."

/görög költő/

GYÖNGYVIRÁG ÓVODÁNK (elődintézményei Pozsonyi úti Óvoda - Gyöngyvirág Óvoda) a gazdag történelmi múlttal rendelkező nagyváros - Székesfehérvár - kertvárosi térfelén helyezkedik el. A négyes csillag alakzatú épülettömböt egyhektárnyi zöldövezet fogja körbe. Funkcionális feltételrendszerünk az óvodáskorú gyermekek korszerű és igényes ellátásához kiválóan alkalmas. Az intézmény közvetlen szomszédságában működnek az óvoda korábbi alapítójának - 1975 VIDEOTON - utódvállalatai és egyéb nagy ipari létesítmények. Gyermecksoportjaink összetételét, egzisztenciális és szociokulturális hátterét, a kertváros, a vállalatok, a német nemzetiségi óvoda funkciója, határozzák meg.

Napjainkban – 15 gyermekcsoportban - optimális létszámokkal szolgálhatjuk az egyre hangsúlyozottabb jelentőségű óvó – védő és kompenzáló nevelésügyet.

Az intézmény Alapító Okiratában meghatározott alaptervékenység, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése: akik a szakértői vélemény alapján beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdenek.

A nevelőtestület egy része évtizedek óta óvodánk elhivatott pedagógusa, de az utóbbi időben egyre több pályakezdő, gyakornok csatlakozott testületünkhöz. Valamennyien felsőfokú végzettséggel rendelkezünk. A minőségi munka, a szakmai megújulás fontos szerepet tölt be a nevelőtestület törekvéseiben. Kvalitást tekintve többen rendelkezünk másod diplomákkal,

/drámapedagógus, általános fejlesztő pedagógus, gyógy-testnevelő, mozgásfejlesztő, közoktatás vezető, stb.) valamint szakirányú oklevelekkel (német nemzetiségi pedagógus, kisgyermekkorai mozgásfejlesztő pedagógus, gyermektánc oktató, környezeti nevelő, gyógypedagógiai asszisztens stb.) illetve középfokú, felsőfokú nyelvvizsgákkal (angol, ill. német).

Adottságainkat kihasználva és kamatoztatva intézményünk aktív részese Székesfehérvár város óvodapedagógiai, szakmai életének.

Óvodánk mai stílusát sajátos és változatos előzmények határozzák meg:

- 1992 óta nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezünk,
- 1998 - 2003. időszakban a SOCRATES COMENIUS I. program európai mércéjű pályázatának folyamatos elnyerésével - mint a magyar óvodapedagógia népszerűsítői - a nemzetközi szakmai vérkeringésbe is bekapcsolódtunk – a nemzeti óvodapedagógiai tradíciók, ill. környezetvédelmi témákban,
- 2000-től német nemzetiségi csoportokat indítottunk be a városi Német Nemzetiségi Önkormányzat kérésére,
- 1997-2015-ig intézményünk az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózatának tagja, ill. 2000. évtől megyei bázisintézménye volt,
- 2004 óta „Madárbarát Óvoda” cím birtokosai vagyunk,
- 2005-2007-ig 4 csoporttal elsőként vettünk részt a HEFOP. 2004/3.1.2. TIOK Fejér megyei tesztelő óvodájaként - mint konzorciumi tag - a kompetencia alapú óvodai nevelés módszerének kipróbálásában,
- 2007-től már egyre több csoportunkban a kompetencia alapú pedagógia segítségével, annak újszerű öselem témái – tűz, víz, levegő, föld - beillesztésével dolgozunk. Ennek megfelelően az éves tervezés hagyományos-évszak és ünnephangsúlyos- témáit kibővítettük, ami úgy a magyar, mint ahogy a német nyelven is, lényeges változtatást eredményezett pedagógiánkban,
- 2008-ban, 2011-ben, 2014-ben elnyertük a „Zöld Óvoda” minősítést,
- 2017-ben ÖRÖKÖS ZÖLD ÓVODA címet kaptunk,
- 2010 tavaszán sikeresen pályáztuk meg a „Jó gyakorlat”-i intézmény pozíciót 3 tárgykörben: 1. Komplex egészségnevelés óvodáskorban 2. Ökológiai szemlélet

megalapozásának gyakorlata 3. Idegen nyelvi játszó az óvodában - kapcsolódóan kidolgoztuk a segédkönyveket és a bemutató anyagokat,

- 2010 decemberében e feltétel meglétének köszönhetően: sikeresen vettünk részt a Referencia Intézményi előminősítésben 2 területen: 1. Kompetencia alapú nevelési, oktatási programot átfogóan, mintaadóan alkalmazó intézmény, 2. Öko - óvodai és egyéb környezetpedagógiai program alapján dolgozó referenciahely,
- Ennek eredményeként nyertük el a TÁMOP -3.1.7-11/2 „Referencia-intézmények országos hálózatának kialakítása és felkészítése” című fejlesztést.

Tárgyi, személyi – szakmai feltételeink folyamatos és tudatos fejlesztése magában hordozta és hordozza azt a bázist, amire alapozhatjuk saját koncepciójú, módosított Pedagógiai Programunkat.

A fentieknek megfelelően olyan tevékenységi struktúrát dolgoztunk ki, ami keretjelleghűen felöleli a 3 - 7 éves korosztály óvodai nevelésének színtereit, valamint beépíti a közvetlen társadalmi és természeti környezet kínálta együttműködési és forrásrendszert is.

2. NEVELÉSFILOZÓFIÁNK

"Az embernevelés elve nem csak a pedagógiai célra vonatkozik, hanem a pedagógiai tevékenység egész szerkezetére.

Aki elsősorban nevelni akar, annak számára az "amit" és az "ahogyan" a célt és a légkört jelenti."

/Mérei Ferenc/

Tudva azt, hogy a nevelésben az eredmények csak tudatos, folyamatos, rendszeres és megalapozott szakmai munka segítségével lehetségesek, óvodapedagógiánk mederben tartó ÉRTÉKEI a következőkben vázolhatók:

- céljainkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, a Nemzeti, Etnikai Kisebbségi Óvodai Nevelés irányelvei – kiegészülve a Kompetencia alapú Óvodai Nevelés céljaival– határozzák meg,

- építünk a magyar óvodapedagógia nemzetközileg is elismert hagyományaira, tapasztalataira és értékeire,
- felhasználjuk a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit,
- tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető alapvető jogokat,
- a 3-7 éves gyermek fejlődését, személyiségének teljes kibontakozását, az életkori sajátosságokat figyelembe vevő, sokoldalú, komplex és differenciált fejlesztési gyakorlattal szolgáljuk,
- az esélyegyenlőség biztosításával lehetőséget nyújtunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrálására, fejlesztésére, hátránykompenzálásra, tehetséggondozásra,
- az egyenlő hozzáférést minden gyermek részére biztosítjuk,
- óvó - védő, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó feltételrendszert kínálunk,
- az óvodapedagógusok módszerbeli szabadságának fokozott érvényesítésével hatékony, sokszínű, innovatív pedagógiát gyakorolunk,
- a családi nevelés figyelembe vételével, annak kiegészítőjeként és vele együttműködve törekszünk a sikeres nevelőmunkára.

Pedagógiai munkánk orientáló ELVEI az óvodásaink nevelésében részt vevő valamennyi szereplőre vonatkoznak.

Ezek:

- kanalizált szabadság elve,
- tudatosság elve,
- rendszeresség elve,
- a személyiség tisztelete – elfogadás elve,
- fokozatosság elve,
- játékoság és a gyermeki tevékenykedtetés elve,
- belső motiváció elve,
- kompetencia elve,
- komplexitás elve,
- alku - csere – kompromisszum elve,
- inkluzivitás és integráció elve.

2.1. ÓVODAKÉP

"Kis gyermekem, csak nézzél szerteszét,
Éretted van itt minden, ami szép"

/Várnai Zseni/

Az óvoda a magyar köznevelési rendszer legelső pillére, mely a családi nevelés kiegészítőjeként 3 éves kortól az iskolába lépésig alapozó jellegű szociális, óvó, védő, gondoskodó, valamint nevelő-személyiségfejlesztő feladatot lát el, felelőssége az utódnemzedék nevelésében meghatározó.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodánk olyan legyen, ahol:

- a külső - belső környezet esztétikus, harmonikus, egészséget szolgáló, az életkori sajátosságokhoz igazodó, valamint a kisgyermek aktív tapasztalatszerzését és cselekvő gondolkodását szolgálja,
- a nevelés teljes napi időtartamban, valamennyi tevékenységi területre kiterjedően, kiegyensúlyozott, otthonos, derűs, szeretetteljes, elfogadó, és bizalom-teli légkörben történik,
- a környezet megismerése és védelme az ökológia szemlélet megalapozásával történik,
- az egészséges életmódra nevelés a nap folyamán kiemelt szerepet kap,
- a magyar és német nemzetiségi társadalmi kultúra hagyományát és egyetemes, keresztény emberi értékeket örökítünk, közvetítünk a szokások és műveltség-alapozási lehetőségek gazdag kínálatának biztosításával,
- a testi, szociális, valamint értelmi képességek fejlesztése differenciáltan és életkor specifikusan valósul meg,
- a család pozíciója a gyermeknevelésben megerősítést kap,
- lehetőséget biztosítunk a sajátos nevelési igényű, a migráns, a hátrányos helyzetű, vagy beilleszkedési-, tanulási- magatartási zavarral küzdő gyermekek felzárkóztatására, kompenzálásra, ill. a tehetségek gondozására,
- a városunk iskoláinak sajátosságait figyelembe véve teremtjük meg a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés valamennyi feltételét,
- a gyermekek érdeke a szabadjáték, a napirend és egyéb tevékenységek során mindenk felett érvényesül.

2.2. GYERMEKKÉP

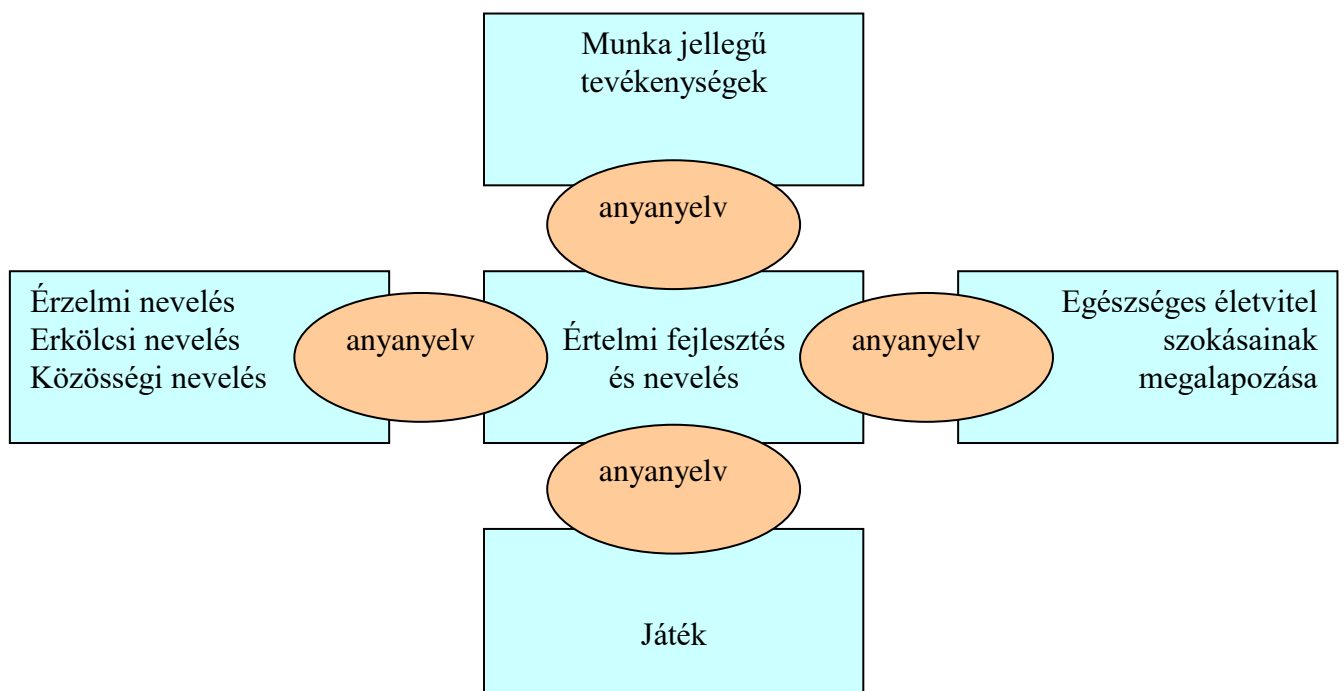
"mi már tudjuk, mire megy a játék, arra, hogy e világban otthonosan mozgó, elevenesű és tevékeny ember váljék belőle."

/Varga Domokos/

Tudjuk azt, hogy a gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások határozzák meg. Az életkori sajátosságokat, a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint befogadó szemléletű óvodánk lehetőségeit figyelembe véve olyan kisgyermeket szeretnénk nevelni, aki:

- testileg, lelkileg, értelmileg harmonikus, aktív, érdeklődő személyiség,
- életkorának megfelelő anyanyelvi (és idegen nyelvi) kultúrával és ismerettel rendelkezik,
- életkorának megfelelő énképpel, egészség- és környezettudatossággal rendelkezik,
- helyzet- és feladat megoldásban motiváltság, önállóság, kreativitás jellemzi,
- embertársaihoz és a természethez pozitív keresztény értékű szemlélettel, társadalmunk erkölcsi normáinak figyelembe vételével viszonyul,
- önértékelése korának megfelelően fejlett.

3. A NEVELŐMUNKA KERETEI ÉS A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK



A német nemzetiségi csoportok pedagógiai munkájában valamennyi nevelési és fejlesztő tevékenység megjelenik – német nyelvű többlettel.

A látszólag elhatárolt nevelési területek a valóságban egységet alkotnak, egymástól elválaszthatatlan, egymással szoros kölcsönhatásban lévő jellemzőket és tevékenységeket tartalmaznak.

3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETVITEL SZOKÁSAINAK MEGALAPOZÁSA

"Az egészség nagy kincs, az egyetlen, amely arra érdemes, hogy ne csak időt, verejtéket, fáradságot, vagyont vesztegessünk rá."

/Montaigne/

Az egészségnevelés óvodai életünk minden mozzanatában jelenlevő alapozó feladatok összessége, amelyek a gyermekek testi - lelki szükségletének kielégítését célozzák meg. Ezeknek a szükségleteknek a kielégítése biztosítja a kisgyermek egészséges fejlődését, legteljesebb egészségi állapotának elérését.

Miután intézményünk 1997-2015-ig az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózatának (EGON) elkötelezett tagja és 2000 óta megyei bázisa volt, így óvodai nevelésünk kiemelt feladata, hogy elősegítsük az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választásának meghatározó szemléletét, valamint az egészséget károsító magatartások visszautasítását.

Az egészségnevelésünk befolyásoló tényezői:

- nem és életkor,
- általános kulturáltság - egészségkultúra,
- egészségi állapot, pszicho-szociális helyzet, eltérő nevelési igény.

Mindezekre gondolva feladatunk olyan egészségnevelő program kialakítása, amelyet:

- a szülőkkel együtt a gyermekek érdekében minél nagyobb eséllyel tudunk megvalósítani,
- az óvodai nevelőközösség komplex hatásrendszerrel tud érvényesíteni,

- az egészségügyi ellátás - fogorvos, szakorvos, védőnő - egészségvédelmi, egészségpedagógiai együttműködés formájában egészít ki,
- rugalmasan kapcsolódhatunk az alkalmi országos és helyi egészségmegőrző programokhoz, továbbképzésekhez
- tervezőmunkánk tükrözi a Komplex Egészségnevelés Jó gyakorlatunk tartalmát

Az óvodai egészségnevelésünk területei:

1. Napirend, heti rend, életritmus-alakítás
2. Környezetalakítás – biztonságos környezet
3. A személyi higiénia nevelés szokásai
4. Táplálkozási szokások és a kulturált étkezési magatartás alakítása
5. Mozgás
6. Gyermekbalesetek, sérülések megelőzése
7. Együttműködés lehetőségei a különféle egészségügyi szervezetekkel, intézményekkel, családokkal
8. „Szív-Kincsesláda” egészségnevelő program

3.1.1. Napirend, heti rend - életritmus alakítás

Alapelvek:

- a gyermeki szervezet bioritmusának való megfelelés,
- az aktív és passzív időszakok ritmusának biztosítása,
- a szabad játék, a kötött és kötetlen tevékenységek, valamint a pihenés, nyugalom egyensúlyának kialakítása,
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosítása (lásd Szervezeti és időkeretek),
- rugalmas életszervezés.

3.1.2. Környezetalakítás olyan legyen, ahol:

- a külső és belső tárgyi környezet kialakítása a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja,
- igazodik a gyermekek életkorához, testméreteihez,
- a gyermekek játék és mozgásigényét elégíti ki,
- a helyiségek, csoportszobák, felszerelések, udvar megfelel a közegészségügyi követelményeknek,
- a díszítés nem zsúfolt, praktikus.

3.1.3. Személyi higiénia nevelés szokásai

A gyerekek a személyi tisztálkodással kapcsolatos szokásaikat otthonról hozzák, általában alkalmasak az óvodai továbbfejlesztésre. A személyes higiénia való nevelés nem egyoldalúan óvónői feladat, hanem a gyermek aktív részvételét is megkívánja. Az egészségvédő tevékenység a gyermek óvodai tartózkodásának egész idejére kiterjed.

A gyermek egészségének ellenőrzése (gondozás):

- reggeli megérkezéskor a küllem, személyi tisztaság, pihent vagy fáradt állapot, betegsége utaló tünetek, stb.,
- napközben higiénias önkiszolgálás, mozgás, gondozottság, betegsége mutató viselkedési formák, stb.,
- hazaindulás előtt személyi tisztaság, ruházat rendje, személyes tárgyak, betegsége utaló jelek,
- műszakváltás után információ átadás, folyamatosság.

Testápolással kapcsolatos feladataink a nap folyamán:

- személyes tisztaság szokásának alakítása (kézmosás, fésülködés, törölközés, zsebkendő használat),
- egyszemélyes használatú eszközök (saját törölköző, zsebkendő, fésű, fogkefe, fogmosó pohár) biztosítása,
- minden gyermek egyéni szükséglete szerinti mosdó és WC-használat,
- kiemelt a fogápolás, szájhigiénia (napi egyszer).

Egészséges ruházat, helyes öltözködés:

Alapelvek:

- a gyermek ruházata, cipője alkalmazkodjon a külső, illetve a belső hőmérséklethez,
- biztosítsa a gyermek szabad mozgását,
- óvja meg a gyermeket a sérülésektől,
- ne akadályozza a gyermeket az önállóságban (a gyermek által le- fölvehető legyen),
- ne legyen hiányos (gomb, cipzár, csat, stb.),
- alkalmazkodjon az aktuális eseményhez.

Fertőző betegségek megelőzése

A fertőző betegségek terjedése közvetlen érintkezés, cseppfertőzés, fertőzött tárgyak, szennyezett élelmiszerek, bőr- és nyálkahártya sebzésein keresztül történik.

A család és az óvoda feladata:

- a személyes higiéniai szabályok rendszeres és pontos betartása,
- szezonális megbetegedés esetén fokozott fertőtlenítő eljárások alkalmazása,
- a beteg gyermek elkülönítése,
- szülők figyelmének felhívása a fertőző betegségek és járványok idején.

3.1.4. Táplálkozási szokások és a kulturált étkezési magatartás kialakítása

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Jellemzője a nagy mennyiségű és változatosságú tápanyagigény, nagy folyadékigény.

Az étkezéssel kapcsolatos elvárás, hogy:

- életkornak megfelelő és korszerű tápanyag-összetételű legyen,
- étkezés napi ötszöri alkalommal történjen (óvodában 4x),
- szülői tájékoztatás az aktuális étlapról,
- az étrend változatosságának biztosításával gondoskodjunk valamennyi testépítő anyag felvételéről,

- magas cukor, só tartalmú, telítetlen zsírtartalmú ételek, italok fogyasztásának visszaszorítása,
- a napi gyümölcs, zöldség és tejtartalmú ételek fogyasztásának népszerűsítése,
- folyadék az egész nap folyamán a gyermekek számára hozzáférhető legyen – saját pohár, vizes tartály,
- speciális étkezésű gyermek étkezésének biztosítása.

A kulturált étkezés egészségpedagógiai szempontjai:

- szellőztetés, étkezés előtt és után,
- kényelmes elhelyezés, evőeszközök funkcionális használata,
- fejlettségi szint szerinti részvétel az előkészületekben,
- lehetőség szerinti önkiszolgálás,
- önállóság az eszközhasználatban (vízöntés, kenyérkenés, szalvétahasználat stb.),
- ételek megnevezésének megtanítása,
- kedvcsináló kóstoló új étel esetén,
- csendes, beszélgető, jó hangulatú étkezés,
- az étvágytalan, vagy félénk gyermekekre való odafigyelés,
- a betegségből visszajött gyermek, ill. speciális étrendű gyermek étkezésére fokozottabb odafigyelés,
- folyamatos étkezés biztosítása a reggeli és a délutáni időszakban.

Az egészséges táplálkozást segítő óvodai eszközeink:

Aktuális étlap a szülői híradón, ételkóstoló akciók szervezése, közös ételkészítés (gyümölcssaláta, zöldségsaláta), mindennapos gyümölcsfogyasztás, szülői ismeretterjesztő fórum, egészség hét.

Hangsúlyozott:

- a korszerű és egészséges táplálkozás terjesztése,
- a helytelen táplálkozási szokások kialakulásának megakadályozása,
- figyelemfelhívás az egészséget károsító ételek, (chipsek, tartósítók, cukrok, édes szénsavas üdítők, adalékok, színezékek, stb.) mellőzésére.

3.1.5. Mozgás

A kisgyermek mozgásszerveinek fejlődése belső, élettani ingerű mozgásvágyban nyilvánul meg. Napi 3-4 óra szabadban való mozgásra, játékra van biológiai szükségük. Ezért a gyermekeink ebbéli szükségleteinek kielégítése érdekében óvodánkban a mozgásfejlesztés sokoldalú lehetőségeit teremtettük meg.

Célunk:

- rendszeres mozgással kisgyermekünk mozgásigényének kielégítése,
- az egészség megóvása, megőrzése,
- a kisgyermek egészségének edzése, testi fejlődésének elősegítése,
- társra figyelő viselkedés formálása,
- „Ép testben ép lélek!” – a mozgáskedvelő életvitel megalapozása.

Feladataink:

- mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése,
- életkornak megfelelő fejlesztési anyag- és szóhasználat megválasztása,
- játékosság elvének követése,
- biztonságos körülmények biztosítása – balesetvédelem.

Óvodai nevelésünk a következő lehetőségeket kínálja fel:

- a szervezet mozgásigényének kielégítését - elegendő mozgástér, eszköztár megteremtésével,
- a szervezet edzését - természetes mozgással, levegőzéssel, napozással - zuhanyzással (nyári időszakban) és kirándulással,
- az óvodai mozgásos tevékenységeket – tudatos és tervszerű felépítéssel,
- rendszeres kondicionálást - testi erő- és állóképesség növelést, testi teherbíró-képesség erősítést és időjáráshoz való alkalmazkodást,
- „Mozgáskottát”,
- lábboltozat és tartásjavító tornát.

MOZGÁSOS tevékenységeink tartalmi csoportosítása:

- Nagymozgások fejlesztése
Járások, futások, ugrások, csúszások, kúszások, mászások, függések.
- Egyensúlyérzék fejlesztése
Állás, járás, kúszás, mászás, forgások, fordulatok, testhelyzetek változtatása, kézállás, ugrások, hossz tengely körüli gurulás, guruló átfordulás.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok
Mászások, függések, szökdelések, ugrások, dobások, labdagyakorlatok.
- Finom mozgások fejlesztése
Kéz és láb ujjainak erősítése.
- Testséma fejlesztés
 - testrészek ismerete, begyakorlása,
 - térpercepció, térbeli viszonyok fejlesztése,
 - keresztcsatornák fejlesztése,
 - saját test elhelyezése a térben, irányok megtalálása a térben, stb.
- Szerekekkel való foglalkozások belső térben és az udvaron
Labda, szalag, karika, babzsák, ugrókötel, pad, bot, körkötel, kendő, zsámoly, Body-Roll hengerek, Greisswald eszközök, Wesco sportszerek, Mozgáskotta, óriásernyő, stb.
- Prevenció
- Mindennapos egészségpedagógiai tennivaló. A gerincoszlop elferdülése, lúdtalp kialakulása, hanyag testtartás megelőzésére kompenzáló mozgást, testgyakorlást kell rendszeresen végezni.
- Udvari játszó- és sportszerek beépítése a mindennapi mozgásfejlesztésbe (mászók, csúszda, domb, kosárpalánk, ugróiskola, hinta, kerékpár, roller, gyűrű, mászókötel, mókuskerék, különféle labdajátékok, stb.).

LÁBBOLTOZAT ÉS TARTÁSJAVÍTÓ TORNA

Egyre több az olyan gyermek, akiknél a csökkenő mozgástapasztalat, a kevesebb mozgásinger hatására az egészséges testi fejlődéstől eltérő jelzések, elváltozások észlelhetők.

Ezek: rossz testtartás, minimális állóképesség, erőtlenség a mozgás végrehajtásban.

Ezért helyezzük előtérbe óvodánkban az egészséges testi fejlődés kibontakoztatását, a testi motoros képességek komplex fejlesztését, a mozgás igényének megszerettetését.

A csoportok lehetőségeikhez mérten építik be a kondicionáló, lazító lábboltozat erősítő és tartásjavító tornát, amely a szellemi és fizikai frissesség megőrzésének hatékony eszköze.

A legfontosabb feladatunk a megelőzés, ill. a szülők tájékoztatása az esetleges eltérésről.

A játékos lábboltozat és tartásjavító foglalkozások felépítése:

- a. Bemelegítő gyakorlatok
- b. Tartás- és lábboltozat javító gyakorlatok
- c. Levezető gyakorlatok

Lábboltozat javító torna felosztása:

- alapgyakorlatok,
- járógyakorlatok,
- előkészítő, lazító gyakorlatok,
- szerrel végzett gyakorlatok,
- szer nélkül végzett gyakorlatok,
- játékok.

Eszköz: kavics, golyó, kendő, bot, szalvéta, ceruza, babzsák, labda, tornakarika, stb.

Tartásjavító gyakorlatok tartalma:

- a gerinc mobilizálására és az izomtónus erősítésére szolgáló gyakorlatok,
- hátizom erősítő gyakorlatok,
- kar és vállizom erősítő gyakorlatok,
- mellkas fejlesztő gyakorlatok – légzésfejlesztés,
- kúszásgyakorlatok a hát és nyak lazítására,
- hasizom erősítő gyakorlatok.

„MOZGÁSKOTTA”

Komplex mozgás- és személyiségfejlesztő program a 3-7 éves gyermekeknek.

Tartalmi forrás:

Magyar Gábor: Magyar mozgáskotta módszer – részletesen lásd ott.

Cél:

- Tematikusan egymásra épülő szituáció- és mozgáselemekkel, szabályozott cselekvéssel a kisgyermek személyiségének, szociális, testi és mentális képességeinek fejlesztése,
- Helyzetbe hozó módszerekkel a kisgyermek motiváltságának ébren tartása.

Feladataink:

- A Mozgáskotta dokumentumának és eszközkészletének megismerése,
- az anyag kiválasztás a fokozatosság elvét figyelembe véve – vertikális, horizontális, koncentrikus módon – évente történjen,
- prioritások felállításával törekedni kell a szinkronra az egyéb mozgásfejlesztő tevékenységekkel,
- indirekt és direkt pedagógusi irányítás és szabályozás váltakozása,
- differenciált, türelmes, következetes munkastílus.

3.1.6. Gyermekbalesetek és sérülések megelőzése

Az óvodában előforduló balesetek megelőzésének módja:

- a csoportszoba és az udvar balesetveszélyes helyeinek, eszközeinek rendszeres, gondos áttekintése, hiányok pótlása,
- a gyerekek számára az udvaron balesetveszélyes helyek és helyzetek felfedése,
- balesetmegelőző magatartás és eszközhasználat bemutatása,
- az óvodán kívüli programok helyszíneinek előzetes megtekintése – óvintézkedések megtétele (szülői egyetértő nyilatkozat, utas lista – elérhetőséggel, egészségügyi láda)

- az óvodai tűzriadó időszakos próbája,
- a felnőttek rendszeres balesetvédelmi felkészítése.

3.1.7. Együttműködés lehetőségei az egészségügyi hálózattal és a családdal

Kapcsolati rendszer- lásd ott, Családpedagógia fejezet- lásd ott.

3.1.8. "SZÍV-Kincsesláda" Program – lásd 1. sz. melléklet

Az egészségnevelés sikerkritériumai a kisgyermeknél ha:

- pozitív hozzáállással, aktív részvétellel viszonyulnak az egészségnevelés kérdéseire és az óvodai fejlesztő, edző mozgásokhoz,
- az egészségneveléssel és mozgásokkal kapcsolatos alap terminológiákat ismerik, értik, és azt követik,
- testsémájuk ismerete és téri tájékozódásuk alapvetően kialakult,
- az egészségneveléssel kapcsolatos szabályok betartásában önállóak,
- koordinációs és kondicionális képességeik az életkoruknak megfelelő szintet eléri,
- a család együttműködően vesz részt az egészségnevelési programokon.

3.2 AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

"Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne."

/Tamási Áron/

E nevelési terület a 3-7 éves korosztály érzelmi motivációjára épülő nevelési folyamat, röviden az "én"-től a „mi”-ig, "az ember a természet része", valamint a "valahová tartozom" gondolatokban összegezhető. Az én-fejlődés személyiségerősítő folyamatában az identitás - én, családom, csoportom, barátom, óvodám, városom, hazám, szülőföldem - apró magvait vetjük el, magyar, keresztény egyetemes emberi értékeket örökítünk át, viszünk tovább a folytonosság jegyében.

Az óvodai életszakaszban nem csak a társak, a közvetlen és tágabb társadalmi környezet megismerése, ahhoz való alkalmazkodás sajátítódik el, hanem a természeti környezethez való pozitív viszony is megalapozódik.

Az erkölcsi értékek, az elfogadó szemlélet, a mások tisztelete, direkt és indirekt közvetítése, a szociális érzékenység kialakítása a családdal együttes feladatunk.

„Erkölc nélkül nincs ember...” (Seneca) gondolatot alapul véve, óvodánk erkölcsi nevelése a pozitív modellek, a példaértékű beszédstílus, az ízlésformálási eszközök, az értékalapú szokások alkalmazásának segítségével érvényesül valamennyi tevékenységben – kiemelten a játékban, munkában, ünnepekben, hagyományokban.

Célunk, hogy kisgyermekünkben a társadalmi-emberi értékek belső hajtóerővé váljanak.

BEFOGADÁS

Óvodánkban az új kisgyermek befogadása egyénre szabottan, fokozatosan, a szülői, gyermeki igényeket figyelembe véve történik.

A befogadást külön tervezzük (szeptembertől, decemberig) és értékeljük. Januárban készül el a csoportprofil, majd a második féléves nevelési terv. A dokumentáció része a „Gyermektükör” felfektetése (anamnézis).

Cél:

- az egyénre szabott, fokozatos befogadással az átmenet gördülékenységének biztosítása a családi (bölcsődei) élet és az óvodai élet között,
- egymás kölcsönös megismerése-elfogadása, a leválás megkönnyítése.

Feladat:

- a biztonság, bizalom légkörének megteremtése,
- segítő, támogató attitűd (átmeneti tárgyak elfogadása),
- érzelmi-értelmi összehangolódás,
- az óvodai szokás- és normarendszer megalapozása.

JÁTÉK

"Az emberi személyiséget a szabadság élményénél, az önállóság, a képzelet, a játékban való alkotás örömeinél azt hiszem, semmi nem formálja mélyebben."

/Ancsel Éva/

A gyermekek óvodáskori életszakaszában a játék a legfontosabb tevékenység. A játékon keresztül tükröződik a gyermek érzelmi élete, szociális érettsége. A gyermek általános fejlődésének fokát a játék mutatja meg. A játék eszköz, módszer, tevékenységforma, ami a tapasztalatszerzést, az ismeretek bővítését szolgálja, egyben terápiás eszköz is. A játékban önmagáról szerez információt, finomodik kis- és nagymozgása, erősödik a kommunikációja. "Mintha" helyzetekkel fantáziája, képzelete gazdagodik, fejlődik alkotó és értelmi képessége, a pszichikuma. A valóság megismerése az egyszerű utánozó játékoktól halad a szimbolikus, majd szabályjátékok felé. A gyermek a játék által kiéli szabad energiáit, levezeti feszültségeit, kipróbálja önmaga lehetőségeit, megéli a társas szerveződés fokozatait, viselkedést gyakorol (szocializálódik), az életkorának megfelelően erkölcsi tapasztalatokat szerez.

Célunk, hogy:

- a tevékenységek tárházának felkínálásával a szabad játék minél sokrétűbb, örömteli és tapasztalatszerző tevékenység legyen,
- az egyéni vágyak szabad, kreatív kibontakozást kapjanak,
- a játék által kisgyermekünk olyan tapasztalatokra tegyenek szert, amelyek segítségével felkészülhetnek a későbbi életszakaszra,
- játékon keresztül fejlődjön a beszéd, a társas kapcsolatok.

Óvodapedagógusi magatartás és a játékszervezés feladatai:

- a beltéri és szabadtéri játékok korszerű és tervszerű megválasztása,
- az életkornak, csoportnak, témának és évszak sajátosságainak megfelelő hely, időintervallum, eszköz és élmény biztosítása (intimitás, mobilizálhatóság, stb.),
- kiváró, közvetett, ill. olykor közvetlen óvodapedagógusi magatartással valósítsa meg,
- konfliktusmegoldásban az alku - csere - kompromisszum elvét kövesse,
- a nemi, egyéni és érési különbözőségek érvényesítésének adjon teret,

- személyes példával, szülői tanácsadással segítse a korszerű játékszemlélet kialakítását (pl. szülői délutánok, játékvásár, stb.).

Játékkiválasztás elvei:

Funkcionális szempontból:

- jó minőség, tartósság jellemezze,
- kreativitásra sarkalljon, (félkész, szimbolikus eszközök)
- életkornak megfelelő bonyolultságú és darabszámú legyen,
- kapcsolódjon az óvodaélet egyéb fejlesztő tevékenységeihez.

Higiéniiai szempontból: tisztán tarthatóak legyenek.

Balesetvédelmi szempontból:

- mindig elérhető magasságban legyenek a játékok,
- az eszközök sérülésmentesek, épek legyenek,
- a balesetvédelmi szabályok felállítása történjen meg.

Esztétikai szempontból: színesség, vidámság, természetesség jellemezze.

Játékfajták az óvodában:

Tudjuk, hogy a játékfajták bizonyos korosztályokra dominánsan jellemzőek, azonban nem különülnek el élesen egymástól.

1. Gyakorlójáték vagy funkciójáték

Mozgásigény, manipuláció kielégítésére szolgál (ismerkedés, viszonyok felfedezése stb.).

2. Építő – konstruáló játék

spontán - bonyolult - funkcionális fokozatok érvényesülnek benne.

3. Szerepjátékok (utánzásos játékok)

A szerepeken keresztül ábrázolja a valóság számára lényegi mozzanatait.

4. Dramatikus játékok – Szimbolikus játékok

Irodalmi élmény indíttatású, az ábrázolt alak szokásait reprodukálják, óvónői kezdeményezést igényelnek, illetve igényelhetnek.

5. Szabályjátékok

- Értelmi képességeket fejlesztő játékok
 - összerakók
 - memóriajátékok
 - problémamegoldó, gondolkodást segítő játékok (sakk, logikai játékok)
 - stratégiai játékok (társasjátékok, versenyjátékok, stb.)
- Mozgás- és beszédfejlesztő játékok

Játékok lehetnek: - eszközigényű és eszköz nélküli játékok,
 - egyéni és csoportos játékok,
 - szabadtéri és beltéri játékok.

Fontos! - a szabad játék, a különféle szabályjátékok és képességfejlesztő játékok arányának egyéni és életkor igényű optimális kialakítása.

Kisgyermekünk játéktevékenysége során sikerkritérium ha:

- örömmel, kitartóan és szívesen játszik,
- a játékeszközöket gondosan használja,
- játékában tükröződik a kreativitása, az önállósága,
- a kommunikáció és a társas szabályok betartása természetes magatartása,
- a problémahelyzeteket alku–csere–kompromisszum alapon, az életkornak megfelelően képes megoldani.

MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

„Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

/József Attila/

Az óvodás gyermek személyiségfejlődésének másik meghatározó szerepű, erkölcsi tartalmú területe a teljes óvodaéletet átható gyermeki munka. Eredményt létrehozó voltával, hasznos tevékenységi jellegével szocializációs eszköznek tekintjük. Jellemzője, hogy ebben a korban külső szükséglet hívja életre, viszont erkölcsileg fontos normákat, alapértékeket közvetít az életkornak megfelelő formában és tartalomban.

Célunk:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan személyiségi jegyek erősítése, mint a feladattudat, önállóság, kitartás és együttműködés.

Feladataink:

- megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a tapasztalatszerzésre, munkavégzésre kint és bent,
- a gyermek tevőleges segítése a munkaeszközök használatában,
- felvilágosítás a balesetvédelmi szabályokról, a végzett munka fázisainak, folyamatának, sorrendiségének megtanítása,
- a gyermekek segítése abban, hogy egymással együttműködve, munkamegosztásban dolgozhassanak,
- annak tudatosítása a nagyobbaknál, hogy eredményes munka csak a szabályok betartásával lehetséges,
- a munkavégzés önkéntességének tiszteletben tartása,
- a munkatevékenységek kialakításánál az életkori és egyéni adottságok figyelembe vétele,
- elismerése az elvégzett tevékenységeknek - pozitív megerősítés.

Az óvónővel, a dajkával, valamint a családi munkával kapcsolatos elvárások:

- mintaszerűség (aktív, pontos, tudatos, következetes),
- kivárás, rugalmasság,

- rendszeresség,
- fokozatosság – segítő, támogató attitűd.

Az óvodai munkajellegű tevékenységek tartalma:

Mindennapos munkák:

- a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák,
- a környezet rendjével kapcsolatos teendők,
- mosdóban végzett munka,
- nagyobbak segítségnyújtása fel- és leágyazásnál.

Heti munkák:

- zöld sarok gondozása, növény- és állatgondozás,
- segítség a törölközőcserénél,
- szalvétahajtogatás,
- ceruzahegyezés,
- gyümölcs- vagy zöldségsaláta készítés.

Alkalmi munkák:

- nagytakarítás a játékpoliccon, babaszobában, babafürdetés,
- ajándékkészítés, javítások, díszítések,
- alkalmi megbízatások teljesítése,
- segítségnyújtás az ágyneműk áthúzásában,
- tevékenységi eszközök előkészítése, elrakása,
- segítségnyújtás a kisebbeknek,
- gyermekmunkák válogatása,
- kerti munka: kapálás, palántázás, gereblyezés, ültetés, locsolás stb.,
- udvari munka: udvarseprés, levélgyűjtés, homokseprés, hólapátolás stb.

Kisgyermekünk munka jellegű tevékenységénél sikerkritérium, ha:

- a kisgyerek pozitív hozzáállást, aktív részvételt mutat a feladatvégzés során,
- önállóságban, pontosságban az életkorának elvárható szint jellemzi

- a munkaeszközök használatában a gondosság és célszerűség dominál,
- együttműködően és kitartóan végzi megbízását.

ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Ha abból indulunk ki, hogy a nevelés tulajdonképpeni tartalma, értelme a társadalmi értékek átörökítése, akkor logikus, hogy a szülőföld, a társadalom, a nemzet összefogó erejét képező ünnepi hagyományok, szokások életben tartása súlyponti helyet kap már az óvodáskorú gyermekek nevelésében is.

Hagyományos módon az évszak-centrikus, ünnephangsúlyos életszervezés adja a keretét mindennapjainknak. A környezettudatos nevelésünk tartalmi részének kibővülésével kiemelt szerepet kapnak életünkben a zöld napok/világnapok.

Az ünnepeink, hagyományaink ciklikus ismétlődése a gyermekeket egyrészt segíti tájékozódni az időben, másrészt külsőségi és tartalmi elemeivel szemléletmódbeli és kultúrértékeket közvetít. Hangsúly az érzelmi megközelítésén és az érték közvetítésén van.

Ennek megfelelően úgy alakítottuk ki óvodai hagyományainkat, ünnepeink szokásait, hogy a korábbiakhoz képest nagyobb hangsúlyt kap benne a családdal való együttműködés, illetve a család szerepének kidomborítása.

Célunk, hogy:

- az aktuális ünnep lényegét életkornak megfelelően értsék meg a gyerekek,
- a hagyományjellegét a rendszeresen visszatérő ünneplési stílus tükrözze,
- ünnepeink emelkedett érzelmű, katartikus, fontos élményei legyenek gyermekeinknek,
- örömmel, a megfelelő viselkedési és külső megjelenési szokások betartásával vegyenek részt benne.

Feladatunk, hogy:

- az óvónő a gyerekek bevonásával, az érzelmi ráhangolás eszközeivel élve készítse elő az ünnepeket, a kiemelt eseményeket,
- az életkornak megfelelő tartalmú információkat adjon át a gyermekeknek,
- az aktualitás megkívánta előkészület fokozatos, folyamatos és egyenletes legyen,
- az óvoda sajátos ünnepei ismertek legyenek a szülői háznál (tájékoztatás, együttműködés stb.).

Ünnepeink rendszere

Ünnep	Óvodai tevékenység	Családi feladat
ŐSZ		
Terménybetakarító Szüret	<i>előkészítő és feldolgozó szakasz</i> termények, gyümölcsök gyűjtése, őszi szimbólumok kihelyezése, a téma komplex, életkor szerinti, természetbeni feldolgozása, környezeti, irodalmi, zenei és vizuális eszközök segítségével <i>közös ünnep</i>	segítségnyújtás a gyűjtésben, élmények biztosítása, aktív segítség a lebonyolításban
Mobilitás hete	Kerékpáros program	A kerékpárok biztosítása
Október	Egészség hét	aktív részvétel
Október 4.	ÁLLATOK világnapja	
Október 23.	városi ünnepi programkínálat közzé tétele	egyéni részvétel az ünnepi eseményeken
November 11.	Szent Márton napi lampionünnep a német nemzetiségi csoportoknál, lampionok készítése munkadélutánok	aktív részvétel
TÉL		
Advent Mikulásváró, Mikulás	Adventi gyertyagyújtás, készülődés Mikulásváró énekek, versek tanulása Mikulás csoportonkénti fogadása	segítség az ajándékok kiválasztásában, elkészítésében
Karácsony	Karácsonyi készülődés,	
Újév	Újévi köszöntők, január 6. - karácsonyfa bontása, ajándékok birtokba vétele	
Farsang	dekoráció és jelmezkészítés, felnőttek mesejátéka a gyermekeknek játékos vetélkedők, hívogató játékok, télűzés – „kiszézés”	Jelmezek elkészítése. Részvétel a farsangi délelőttön.

TAVASZ		
Tavaszhívogató	a tavaszi szimbólumok kihelyezése	természetjárás, egyéni élményszerzés
Március 15.	megemlékezés csoportszinten, nemzeti szimbólumok kiemelése: zászló, címer, kokárda, szöveges és hangszeres Himnusz, emlékművek, viseletek irodalom, zene, népi kultúra	a nemzeti ünnep városi rendezvényein való részvétel
Március 22.	VÍZ világnapja	
Húsvét	ajándékok, díszítés készítése, tradicionális technikák alkalmazása, irodalmi, zenei, kultúrtörténeti "kincsek" megismerése ünnep utáni - húsvéti locsolkodó	ünnep otthon Fiúknak locsoló, Lányoknak tojás biztosítása Részvétel a rendezvényen
Április 22.	FÖLD napja, ÖKO-HÉT Programok a Föld védelmében	
Anyák napja	ajándékkészítés, verstanulás érzelmi ráhangolás, együttműködés az Apákkal	ünnep otthon, családi körben
Május 10.	Madarak-fák napja	
Május	„Kihívás napja”	
Nemzetiségek Napja	német nemzetiségi csoportok fellépése az ünnepi rendezvényeken	gondoskodás az öltözékről ünnepi megjelenés
Évzáró búcsú az óvodától	folyamatos és fokozatos előkészületek az éves irodalmi, zenei, és mozgásanyagból, színpad-készítés formájában, ballagási ajándékok elkészítése, vendégfogadás megszervezése	együttműködés az ünnep méltó megrendezésében

NYÁR		
Gyermeknap	fakultatív módon a családdal együtt óvodai rendezvények (kirándulás, vetélkedő, stb.)	ajánlott részvétel a városi rendezvényeken
Augusztus 20.	nemzeti zászló felhúzása	egyéni részvétel az ünnepeken
SZÜLETÉSNAP	ajándékkészítés az ünnepeltnek köszöntő csoportszokások szerint	saját csoport megvendéglése- torta, gyümölcs

Sikerkritérium, ha:

- a gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- motivált, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladatmegértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg,
- munkavégzésben kitartó, önálló, munkatempója és önfegyelme életkorának megfelelő,
- életkorának megfelelő identitástudattal rendelkezik - nemiség, hovatartozás, hagyományismeret terén,
- önismerete reális.

3.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Nevelőmunkánk harmadik kerete az értelmi nevelés, ami az életkori sajátosságokból adódóan tagadhatatlanul alapvető és meghatározó tevékenység. A kisgyermek a spontaneitástól kezdődően egyre tudatosabban szereznek ismereteket, tapasztalatokat, értelmi képességeik fejlődnek, önismeretre tesznek szert, életkoruknak megfelelő anyanyelvi- mozgás- és

viselkedéskultúrával rendelkeznek. Mindezek sajátos megismertetési, tanulási technikák alkalmazását kívánják meg az óvodapedagógustól.

Ebben az összetett, értelemre ható folyamatban a hangsúly az aktuális fejlettséggel összhangban levő értékek, műveltségi tartalmak átadásán, a tudatos pedagógiai munkán és a személyes példán van.

Meggyőződésünk, hogy a kompetencia alapú neveléssel, aktivizáló, a megtapasztalást segítő eszköztár felkínálásával, élménypedagógiai módszerekkel az emberi és természeti környezetben való eligazodás, annak megismerése eredményes lehet.

Mivel a megismerési folyamatok kommunikációs eszköze a beszéd, az anyanyelv, annak óvodánk értelmi nevelésében kiemelt szerepet tulajdonítunk.

ANYANYELVI NEVELÉS

"Az embert igazában a beszéde mutatja meg. Beszélj, hogy megismerjelek."

/Ben Jonson/

A beszéd a személyiség kifejezője. Az óvodás életkorra jellemző, hogy a környezet beszédkultúrája határozza meg a gyermek kommunikációjának minőségét. Tapasztaljuk, hogy az óvodába érkező háromévesek között nagy különbségek vannak beszédkedv, szókincs, artikuláció tekintetében. Éppen ezért az óvodapedagógus az anyanyelvet a gyermek általános értelmi fejlesztésén túl a személyes és szociális identitás kialakításának hatékony eszközeként kezeli. Kiemelt figyelmet fordítunk tehát az anyanyelvi nevelésre, mert az óvodában szerzett élmények sorával befolyásolhatjuk a gyermek anyanyelvhez való viszonyát, az ismeretszerzés minőségét, a kommunikációs készség fejlődését.

Célunk olyan légkört teremteni, amelyben a gyermekek:

- nyelvi közösségünk összetartozását indirekt és direkt módon tapasztalják (magyarságtudat, kultúrárték-közvetítés),
- a magyar nyelv szépségét, játékoságát, humorát is megérik,
- megismerik a szép, kulturált, udvarias beszéd elemeit, szabályait,

- gátlás nélkül alkalmazzák a helyzetnek megfelelő verbális és nonverbális kommunikációs eszközöket,
- a beszédértés, a beszédfigyelem, a kifejezőkészség, területén az életkori elvárásoknak megfelelően fejlődjön.

Feladataink:

- az óvónő és minden más óvodai dolgozó mintaszerű beszéde (tisztá kiejtés, tagolt beszéd, tartalmi, alaki fejlettség, és prozódiai elemek - hanglejtés, hangsúly - alkalmazása),
- az anyanyelvi nevelés hatékony beépítése a mindennapi nevelésbe:
 - beszédhelyzetek megteremtése,
 - beszédtechnikai gyakorlatok (artikuláció, szókincs, mondatszerkesztés, stb.),
 - drámapedagógiai módszerek, bábjáték alkalmazása,
 - mese, vers élményének biztosítása.
- a szülők felvilágosítása, a beszédkultúra fontosságának tudatosítása,
- a logopédussal való együttműködés a megelőzésben, a szűrésben, a fejlesztő munkában,
- a beszédproblémákkal küzdő gyermekek esetében a F.M.P.SZ. logopédusának biztosítása,
- valamennyi nevelési terület sajátosságainak megfelelő szókincs, nyelvi kifejezőeszközök tudatos használata.

Anyanyelvi beszédfejlesztő játékok

Az anyanyelvi beszédfejlesztő játékok hangsúlyozott szerepű óvodai alkalmazásával a célunk:

- beszédfejlesztés segítése, a megfelelő grammatikai rendszer kiépülésének segítése, a mindennapi kommunikáció során,
- beszédészlelési és fonológiai tudatosság megalapozása,

Javasolt:

- az életkornak megfelelő, fokozatosan felépített fejlesztési anyag kiválasztása – a spontán adódó helyzetek kihasználása,- főleg mozgásos tevékenységekkel kísért, játékos módszerek alkalmazása,
- ajánlott más foglalkozásokkal, metakommunikációs és koncentrációs gyakorlatokkal ötvözni.

Az anyanyelvi beszédfejlesztő játékok tartalma:

- a) A beszédszervek ügyesítése, a magyar és (német) beszédhangok sajátosságainak kiemelésével
 - légző gyakorlatok, helyes légzéstechnika
 - hangutánzó gyakorlatok
 - nyelv és ajakgyakorlatok
 - ciklizáló gyakorlatok
 - suttogó gyakorlatok

- b) Hallás, beszédhallás fejlesztése
 - környezet hangjai
 - egymás hangja
 - hibafelismerés
 - hangfelismerés
 - hangerőváltási gyakorlatok

- c) A hangok tulajdonságainak megkülönböztetése
 - hosszú - rövid
 - elől képzett – hátul képzett
 - zöngés - zöngétlen
 - két hang differenciálása
 - hangkeresés szavakban, (eleje - közepe - vége)

Auditív emlékezet fejlesztése

- auditív ritmus (ritmusvisszhang)
- fonetikai szint (hangok visszamondása 1-2-3)
- fonológiai szint - szótagolás (robotjáték)
- szóemlékezet
- szövegemlékezet - képi szinten (bohóckártya)
- sztereotip mondat (+ egy szó)
- bővülő mondat (mivel, hol, milyen)
- műveletvégzés hallott auditív információkkal - képi szint, absztrakt szint

d) Szókincs bővítése

- ellentétek (mit jelent?)
- asszociációk

e) Beszédprodukciónak fejlesztése

- képolvasás
- mese, történet elmondása
- időreláció fejlesztése – sorrendiség
- névelők, névutók helyes használata
- grammatikailag helyes mondatalkotás,/ragozás, szórend/

f) Beszédértés fejlesztése

- szó alkotás hangokból
- egy forma - nem egy forma
- szó előhívás

g) Fonológiai tudatosság

- nyelvi műveletek
- szótagolás
- hangokra bontás
- szókeresés meghatározott hanggal

h) Metakommunikációs gyakorlatok

- tekintet, mimika, testtartás, gesztus

Az anyanyelvi nevelés terén sikerkritériumnak tekintjük, ha kisgyermekünket:

- tiszta beszéd, helyes artikuláció jellemzi,
- alapvető kifejezőkészséggel, szókinccsel rendelkeznek,
- a kommunikációs képesség bátor beszéddel mutatkozik meg,
- beszédét a megértés, a beszédfigyelem, a nyelvhelyesség jellemzi.

TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

"Ne kényszerrel oktasd a gyermeket, hanem játszva, úgy, hogy előbb fürkészd ki hajlamaikat."

/Platon/

Az óvodáskorú gyermekek tanulása folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, nagyrészt szociális tanulás. A kompetencia alapú óvodai nevelés sajátosságaiból adódóan a tanulást támogató természetes és strukturált környezetben az óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységekkel, ismeretszerzési- és élményhelyzetek felkínálásával a teljes személyiség illetve az intellektuális képességek fejlesztése hangsúlyozottan kerülnek a középpontba.

Célunk:

- óvodás kisgyermekünk kompetenciáinak – egyéni, differenciált módon történő - fejlesztése,
- olyan támogató környezet kialakítása, amelyben a gyermekek a felfedező tanuláshoz szükséges természetes kíváncsiságot, kreativitást, pozitív beállítódást élnek meg,
- olyan képességek, technikák, viselkedési normák megalapozása, amellyel a gyermek az iskolai tanulásra önmaga lehetőségeihez és képességeihez mérten készsé válik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a tevékenységbe ágyazott tanulás szokásainak kialakítása - személyi feltételek, optimális hely- és idő, eszközkinálat – és használat,

- az anyagkiválasztás, a cselekvéses tanulási helyzetek életkor, ill. csoportfejllettség szerinti komplex tervezése, szervezése – esetenként projekt jelleggel,
- a gyermeket motiváló, aktivizáló, cselekedtető tapasztalati lehetőségek folyamatos, sokrétű biztosítása,
- helyzetbe hozó pedagógiai módszerek alkalmazása (önként, örömmel, önállóan),
- a felnőtt minta, mint magatartás- és viselkedéskultúra modell biztosítása,
- az óvodáskorú gyermek fejlődésével kapcsolatos információk közvetítése a szülők felé.

Óvodánk fejlesztő tevékenységei

1. Mozgás / lásd Egészséges életvitel szokásainak megalapozása/
2. A külső világ tevékeny megismerése, védelme
3. Matematikai tartalmú tapasztalatok
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka – vizuális nevelés
5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc – zenei nevelés
6. Verselés, mesélés, anyanyelvi beszédfejlesztés

Az intézmény nevelési, tanítási céljai határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását. A csoportra vonatkozóan az életkori, fejlettségi mutatóknak megfelelően, az adott fejlesztési területhez illeszkednek. A tevékenységek tervezésénél, a heti tervekben konkrétan megfogalmazottak a célok, feladatok.

Óvodánkban a tevékenységben megvalósuló tanulás tervezése és megvalósítása sajátos:

Tematikus tervezésen alapul, heti komplex, alkalmasint projekt, a napi kiemelt fejlesztési terület rugalmas kiemelésű és az adott csoport összetételére adaptált.

A cselekvéses tanulási módok óvodánkban:

Kötetlen

Jellemzője:

- a cél, az életkor, a gyermeki érdeklődés és a téma, illetve a fejlesztés tartalma határozza meg,

- az óvónő tudatosan biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges feltételeket,
- differenciált tevékenység.

Ezek:

- A külső világ megismerése, védelme - Matematikai tartalmú tapasztalatok
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - Vizuális nevelés
- Zenei képességfejlesztés

Törekedjünk arra, hogy a rendszeresen távolmaradó gyermekeknél az egyéni motivációt és a közvetve kötelező módot is alkalmazzuk.

Kötött

Jellemzője:

- egyszerre vesz részt benne az adott mikro vagy makro csoport,
- elsősorban az óvodapedagógus irányít,
- játékos légkörű, szisztematikusan és komplexen tervezett.

Ezek:

- A külső világ megismerése, védelme - Matematikai tartalmú tapasztalatok
- Mozgás
- Ének, zene, énekes játék, tánc - zenei nevelés
- Verselés, mesélés - anyanyelvi beszédfejlesztés

A tevékenységekbe ágyazott tanulás típusai:

- spontán - alkalmi helyzet (játék, eszköz, környezet) kínálta lehetőségek kihasználása,
- tervezett - domináns, mederben tartó, ütemezett tervezésű tanulási tevékenységek sora, projekt jelleg preferált.

A cselekvő tanulás során alkalmazott módszereink:

- egyéni tapasztalatszerzés,
- beszélgetés,
- folyamatos és alkalmi megfigyelés,

- gyűjtés, kísérlet,
- szimulációs játék - játékos tevékenységek,
- bemutatás, mintaadás,
- tapasztalatok rendszerezése,
- logikai és technikai konstrukciók alkalmazása.

A tevékenységek munkaformái:

- egyéni fejlesztő tevékenység,
- mikro csoportos tevékenykedtetés (5-10 fő),
- páros tevékenykedtetés,
- makro csoportos tevékenykedtetés.

Preferált elvek:

Komplexitás, tudatosság, játékoság, rugalmasság, folyamatosság, rendszeresség, önkéntesség, fokozatosság, aktualitás, elfogadás, kiváras – motiválás, aktiválás, differenciálás.

A tanulásban használatos eszközökkel kapcsolatos elvárások:

- formai, materiális, esztétikai vonatkozásban legyenek korszerűek,
- egészség- és balesetvédelmi szempontból is szolgálják a célokat,
- tulajdonságaik szerint illeszkedjenek az óvoda fejlesztő-tevékenykedtető munkamódszereihez.

A KÜLSŐ VILÁG MEGISMERÉSE, VÉDELME

"Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,

Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,

Ha terved egy életre szól - embert nevelj!"

/Kínai mondás/

Az ember és környezetének kapcsolata olyan szoros és kölcsönös, hogy az örökletes adottságok mellett a fejlődés meghatározott tényezőjének, forrásának tekintjük. Kisgyermekkorban a környezethez való viszony milyenségét a felnőttek érték közvetítő metódusa, valamint az adott életkor szocializációs jellemzői befolyásolják. Ennek

megfelelően óvodai nevelésünk lényege e téren az önmegismerés, az identitás, a személyes kompetencia kialakításán túl olyan szemléletű gyermekek nevelése, akik az őket körülvevő természetet örömmel fedezik fel, pozitívan viszonyulnak annak élő és élettelen összetevői iránt.

A gyermekek különböző tevékenységek során (játék, munka, cselekvő tanulás, hagyományok, ünnepek, stb.) tapasztalatok, ismeretek birtokába jutnak, amelynek során a múlthoz és jelenhez való kötődésük természetes magatartásukká válik. A jövő iránti felelősségünk a lehetséges utak megtalálásában van és abban, hogy a gyermek a természet részeként a szűk és tág világban szemlélődő kis emberből lépésről-lépésre egyre jobban eligazodó, önmaga határait megismerő, alkotó személy legyen.

Óvodánkban a külső világ megismerésére, védelmére való nevelés köré komplex módon fűzzük fel az óvodai nevelés egyéb területeit, témaköreit.

A kompetencia alapú óvodai nevelésünk meghatározó tevékenységi keretei éves ismétlődésűek, évszakközpontúak, ünnephangsúlyos életszervezésűek, ill. az őselemek – tűz, víz, levegő, föld – ciklusait követik.

Természetszerűen törekszünk városunk történelmi, társadalmi, kulturális és természeti értékeinek megismertetésére, és kihasználjuk az állandó és alkalmi lehetőségeket, melyekkel mélyíthetjük és erősíthetjük a szülőföldhöz való kötődés érzelmi szálait. Arra neveljük gyermekeinket, hogy a nemzeti, családi közösséghez való tartozás meghatározó jelentőségű.

Célunk, hogy:

- önmaga, az óvoda és a város környezetében az életkor lehetőségének mértékéig tájékozódni tudó gyermekeket neveljünk,
- tevékeny, kreatív életvitellel a környező világot fedezzék fel, ismerjék meg,
- szűkebb és tágabb társadalmi-természeti környezetünkről és a négy őselemről alapismeretekkel, azok életkornak megfelelő összefüggés ismereteivel rendelkezzenek,
- nemzeti, keresztény kultúránk, városunk tárgyi értékeit, hagyományait, szokásait az életkor lehetséges mértékéig ismerjék, alkalmazzák,
- viselkedésükben a természetszerető, és környezetbarát magatartás domináljon (ökológiai szemlélet megalapozása).

Feladataink:

- olyan külső - belső óvodakörnyezet kialakítása, ahol a tapasztalatok gyűjtése harmonikus, korszerű, praktikus, sokszínű és balesetmentes feltételrendszerű,
- a megismeréshez olyan stratégiák kialakítása, mint:
 - természet a természetben ismerhető meg,
 - az ismeretszerzés cselekvéses, hatékony, érdekes, differenciált módszerének alkalmazása,
 - az óvónői minta-modell érvényesítése - naprakész, aktualizált felkészültséggel.
- a használati eszközök, az aktualizált irodalom a gyermek számára mindig hozzáférhető helyen legyen,
- az új ismeretek szókincsbe öntött megjelenítése (nem tudományos fogalmakkal, speciális anyanyelvi kultúra kialakítása),
- a természeti és társadalmi élmények, tradíciók a művészetek eszközeinek alkalmazásával is kapjanak megerősítést,
- kirándulás, természeti megfigyelés gondos, szakszerű előkészítéssel történjen,
- szülők megnyerése a céloknak - közös viselkedési és magatartási normák keresése és kialakítása,
- lehetőség biztosítása az alkalmi befolyásoló tágabb környezeti élmények feldolgozására (média hatásai, lakókörnyezeti hatások, kulturális hatás, stb.),
- a környezetvédelmi világnapok beépítése az éves nevelőmunkánkba,
- „Örökös Zöld Óvoda” és „Madárbarát Óvoda” cím rangjához illő folyamatos tartalmi megfelelés.
- A tervezés során, „ Az Ökológiai szemlélet megalapozásának gyakorlata”- jó gyakorlat beépítése a tematikus tervbe.

Témajavaslatok

1. Óvodás vagyok

- ismerkedés a tárgyi, személyi környezettel, eszközökkel, azok használatával

2. Iskolás leszek

- ismerkedés az iskolával, jellegzetes feltételrendszerével

3. Testünk

- testrészek, érzékszervek - funkciója, védelme
- egészségvédelem - betegség - orvos munkája
- nemi különbözőségek - nemi identitás - szexuális nevelés

Kapcsolódó program: SZÍV KINCSESLÁDA egészségmegőrző program, 4 őselem

4. Idő - év - évszakok - ünnepek

- hónapok - kalendárium - születésnapok
- napok - napszakok - tevékenységek, idő múlása - óra

Kapcsolódó program: 4 őselem

5. Térbeli tájékozódás

- otthon - lakás - ház - kert - stb.
- óvoda - csoport - csoportok - udvar
- óvoda környéke
- városunk - nevezetességek, látványosságok

6. Szín - forma - anyagismeret

- alapszínek - árnyalatok – variációk
- alap sík- és testmértani formák
- különböző anyagok - fa, fém, üveg, műanyag, textil, kő stb. - alapvető és árnyalati megkülönböztetése

Kapcsolódó program: 4 őselem

7. Család

- tagok, nevek, foglalkozások, adatok
- viszonyok: rokonok, elődök, barátok, ismerősök
- gondoskodás az elesettekről, az öregekről, a kicsikről, a betegekről

8. Az emberek munkája – különféle foglalkozások megismerése

- orvos, fodrász, sofőr
- tűzoltó, kertész, szakács
- vasutas, cipész, pék
- rendőr, könyvtáros, stb.

Kapcsolódó program: 4 őselem

9. Közlekedünk - Óvodások közlekedésbiztonsága

- a közlekedési környezetről tájékoztatás
- a fontosabb közlekedési szabályok gyakorlása járműveken, járdán, gyalogos átkelő helyen
- viselkedés és magatartáskultúra a közlekedésben - a helyes közlekedéshez szükséges érzelmi, erkölcsi-akarati normák
- Mobilitás Hete, kerékpáros nap

Kapcsolódó program: 4 őselem, nagycsoportban Ovi- Zsaru program /bővebben lásd ott/

10. Környezetünk növény és állatvilága

- óvodakert növényei és állatai (madarak, bogarak, halak stb.), madáretetés
- Szülőföldünk növény és állatvilága
- Földünk növényei és állatai
- Óvoda Kert, kerti munkák

11. ZÖLD napok

Március 22.	–	VÍZ világnapja
Április 22.	–	FÖLD világnapja
Május 10.	–	Madarak, fák napja
Május 22.	–	Magyar Természet Napja
Június 05.	–	Szelektív hulladékgyűjtő nap
Szeptember 22.	–	Mobilitás Hete, Autómentes nap
Október 05.	–	Állatok világnapja

Kapcsolódó program: 4 őselem

12. Időjárás - természeti jelenségek

- évszakváltás - hatása az élővilágra, ahhoz való alkalmazkodás
- természetvédelem - embervédelem

Kapcsolódó program: 4 őselem

13. Szülőföldünk - Magyarország - Földünk népei

- városunk - városcímer - utca, városrész – nevezetességeink, Magyar néphagyományaink, szimbólumok, jelképek
- országunk - nyelvünk - zászló - fővárosunk Budapest
- népek, nemzetek – életmódjuk (kiemelten érvényes: német nemzeti csoportokban)

14. Szelektív Hulladékgyűjtés- Felhasználás

- anyagok fajtái
- komposztálás
- papír, műanyag, elemgyűjtés

A témajavaslatok irányadóak. Minden csoport a saját összetételéhez, lehetőségeihez mérten válogatja, hangsúlyozza, építi fel a tematikus és heti ütemtervi anyagot, választja meg a munkaformát, keretet és módszert.

A környezeti nevelés sikerkritériumainak tartjuk, ha:

- pozitív viszonyulás, aktív részvétel, ökológiai szemlélet jellemzi a kisgyermek viszonyát a környező világ megismerésében és védelmében,
- alapismeretekkel és elemi összefüggések felismerésével rendelkezik a kisgyermek a közvetlen élő és élettelen környezetéről,
- meglévő ismereteit – életkori lehetőségeihez mérten – alkalmazni tudja,
- magatartásában, viselkedésében a környezettudatosság csírái fellelhetők(.
- ismeri a Magyar néphagyományokat, nemzeti értékeket(.

MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK

"A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik.

Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk."

/Gerald Durrell/

A környezet megismerése során a gyermekek matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jutnak. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemléletük.

A matematikai gondolkodásra jellemző, hogy a globálistól a részletekre irányulás felé halad:

- utánzással, mintakövetéssel,
- spontán tapasztalatszerzéssel (játékkal),
- gyakorlati probléma és feladatmegoldással - felfedezés "ahá!" élményével,
- gyermeki kérdésekre adott válasszal,
- az óvónő által irányított matematikai megfigyelésekkel – szervezett foglalkozásokkal,
- matematika tartalmú szabályjátékokkal.

Célunk, olyan helyzetbe hozó pedagógia alkalmazása, amelynek segítségével:

- a befogadástól kezdődően aktív, pozitív hozzáállás alapozódik meg a megismerő és gyakorló folyamatokhoz,
- problémahelyzetben önállóan gondolkodó és döntő személyiségjegyek alapozódnak meg,
- a cselekvés – gondolkodás – beszéd egységének kialakítása a változatos tevékenykedtetésekkel a matematikai nyelvezet szintjén is megtörténik.

Feladataink:

- az ismeretszerzés spontán, gyakorlati alkalmazó pedagógiai helyzeteinek kihasználása,
- a matematikai ismeretszerzéshez és feladatvégzéshez az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő élményanyag, idő, hely és eszközök biztosítása (differenciálás lehetősége),
- tanulási helyzetek rendszeres és tudatos felkínálása, szociális, motoros és verbális téren,

- munkaformák játékoságával, változatosságával, a gondolkodási műveletek, emlékezetfejlődés és a kognitív képességek fejlesztése.

Témajavaslatok:

1. Tapasztalatszerzés környezetünk tárgyairól, jelenségeiről:

- folyamatos tevékenység, játékok során az érzékelés, észlelés, szín, forma, méret, anyagismeret fejlesztése,
- rendezés tulajdonságok alapján, tapasztalatok megfogalmazása.

2. Tárgyak tulajdonságainak felfedeztetése, változatos észlelés során:

- másolás minta után,
- változtatások különböző szempontok alapján,
- másolás emlékezetből,
- tárgyak rendezése tulajdonságok alapján,
- válogatási szempontok megfogalmazása,
- méret, mennyiség, mint tulajdonság kiemelése.

Halmazképzés (játékok, egyéb tárgyak válogatása tulajdonság alapján, közös jellegzetességek felfedeztetése, megfogalmaztatása, azonosságok, különbözőségek felismerése).

3. Elemek változtatásával emlékezet fejlesztés:

- rendezzék ugyanazon tárgyakat más szempont szerint csoportba,
- keressenek önállóan variációkat,
- igaz - hamis állítások megfogalmazása,
- csoportok közös elemeinek keverése,
- idegen elem helyének megkeresése.

4. Bontási variációk keresése önállóan:

- Halmazok összehasonlítása számosság szerint,
- Tárgyak anyagának felfedeztetése,
- Csoportok közötti mennyiségi különbség, azonosság,
- Pótlással, elvétellel különböző csoportok egyenlővé tétele,
- Tőszámnevek gyakorlása, számlálás – tízes számkörön belül.

5. Téri viszonyok tapasztalása:

Térészlelés, fejlesztés:

- alatt - fölött
- előtt - mögött
- mellett - között
- kívül - belül
- jobb - bal.

Téri tapasztalatszerzés változatos formában:

- téri viszonyok tapasztalása, síkban való érzékeltetése
- tükörkép, szimmetria felfedeztetése

6. Sorozatok felfedeztetése:

- Perioditás létrehozása:
 - színnel,
 - hanggal,
 - mozgással.
- tükörkép és sorozatok érdekességének tapasztaltatása,
- konstruálás térelemekkel,
- kombinatorika jellegű feladatok.

7. Kiterjedések térben és síkban:

- környezetünk tárgyainak, jelenségeinek, jellemző tulajdonságainak tapasztaltatása
- hosszabb - rövidebb - ugyanolyan hosszú
- becslés - mérés
- egyenes, görbe fogalmának megismertetése
- alacsony - magas – sorba rendezés
- számlépcső

8. A több, kevesebb, ugyanannyi felismertetése, tőszámnevek használata:

- becslés - párosítás
- súlyérzékelés - űrmérés

9. Tapasztalatszerzés tér és síkmértani formákról és egyéb törvényszerűségekről:

- testek
- síkidomok
- szimmetria
- relációk térben és síkban.

Sikerkritériumnak tekintjük, ha a kisgyermek:

- pozitív, aktív, tevékenykedő hozzáállású,
- problémahelyzetben az önállóság és a probléma megoldás működik nála,
- a matematikai kifejezéseket ismeri, törekszik használatára,
- feladatvégzésben szabálytartó és képes koncentrálni,
- 10-es számkörben számlál, tevékenykedik.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA – VIZUÁLIS NEVELÉS

A vizuális nevelés az óvodánkban a művészeti nevelés fontos eszköze. Érzelmeket megmozgató, önmegvalósító, a környezettel kooperációra sarkalló volta miatt fontos

alaptevékenysége a gyermeknek. A tárgyi világ újraalkotása a sokrétű ábrázolási technikákkal a gyermek számára örömforrás, bizonyos értelemben funkciógyakorlás, fejlődésének kreatív megjelenítése. A kisgyermek környező világról szerzett ismeretei a vizuális tevékenységek során sajátos kifejeződési formát kapnak, ami az életkorra, illetve az egyénre jellemző képességek "személyi lenyomatát" adják. Kiemelt jelentőségű a magyar népművészet szimbólum világának megismertetése, a népi díszítő művészet felfedezése, régi kézműves foglalkozások felidézése. (írókázás, szöveg, fonás, agyagozás, gyöngyfüzés, papírmerítés, stb.)

Célunk a vizuális neveléssel az, hogy:

- a személyiség kibontakoztatásának, illetve komplex fejlesztésének (finommozgások, színészlelés, térészlelés, ritmusérzék) elősegítése önmegvalósító, alkotó tevékenységek által történjen,
- az egyén fejlettségét, képességét és belső világát tükröző fantázia, képi - plasztikai formát ölthessen,
- az intellektuális látásmód megalapozódjon,
- a megismert technikák önálló alkalmazásával jelenjen meg a kreativitás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az óvodai környezet - mint minta - harmóniájának megteremtése (nyugodt, otthonos),
- a tevékenységek mindennapos gyakorlására világos, azonos helyű alkotó sarkok biztosítása (az óvodai befogadás kezdetétől),
- szokások rögzítése - környezetkultúra, biztonság-technikai feltételek,
- a dajka bevonása a tevékenységek megszervezésébe,
- az életkorhoz és egyéni képességekhez igazodó technikák, témajavaslatok megválasztása,
- a család orientálása az otthoni esztétikai- és vizuális nevelés terén a kreatív tevékenységek irányába,
- az óvodaudvar és óvodakert kínáلتa lehetőségek beépítése a nevelőmunkába,
- az "ovigaléria" kialakítása - mint a gyermeki alkotások megbecsülésére, esztétikai hatás nyújtása, közösségi rendezvényeken való kiállítás szervezése, rajzpályázatokon való részvétel,
- élmények biztosítása, a szép iránti érzékenységük, nyitottságuk, igényességük alakítására, múzeumlátogatás, kiállítás, stb.

- az óvodapedagógus értékelje az egyéni, nem uniformizált megoldásokat, építsen ezekre a tehetség- gondozás keretében,
- az óvodapedagógus magatartásában a kivárás, az elfogadás, a rugalmasság domináljon,
- természetes anyagok, jó minőségű, vonzó eszközök felkínálása.

Tartalmi elemek - technikai javaslatok

1. Építési munkálatok

egyéni és kollektív módon:

- tárgyakkal,
- homokkal, hóval, jéggel, sárral
- makett építése,
- terepasztal készítése,
- vizes terepasztal létrehozása.

2. Plasztikai munkák

- bábok, díszek készítése
- hajtogatások
- alakformálás különböző anyagokból
- természeti tárgyak, anyagok gyűjtése
(tollak, kavicsok, termények, kagylók, stb.)
- kompozíciók készítése - díszítőmunka
- barkácsolás természetes és újrahasznosított anyagokból

3. Firkálgatás

- képalakítás
- rajzolás - bot, zsírkréta, filctoll, ceruza
- táblarajz krétával
- festés - különféle festékekkel, viasszal, tenyérrel, ujjal, kavicssal, szivaccsal, ecsettel, szívószállal, fogkefével, golyóval, stb.

- festés üvegre, papírra, falra, csempére, kőre, textilre, tésztára, stb.
- tépés, gyúrás, vágás, ragasztás, „mozaikolás”
- fonalkép készítés
- lenyomatok készítése (nyomdázás terménnyel, ujjal, dugóval, vattapamaccsal, textillel, gumival, stb.)
- mandala készítése

4. Kézimunkák: varrás, fonás, gyöngyfűzés, tésztafűzés

5. Műalkotások megismerése – múzeumlátogatás, kiállítások megtekintése

6. Egyéb kreativitásfejlesztő, tradicionális technikák felkínálása

Jellemző: anyag, tér és forma átalakítása (karcolás, papírkészítés, viaszolvasztás, vasalás, stb.)

Sikerkritérium, ha a gyermek:

- pozitív hozzáállással, aktív részvétellel vesz részt az alkotó tevékenységekben,
- az alaptechnikákat és az eszközök használatát ismeri, önállóan alkalmazza,
- ábrázolásában kifejező.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, TÁNC - ZENEI NEVELÉS

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rossz magot ültetünk bele, megmételtyezzük egész életére... s ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.”

/Kodály Zoltán/

A gyermek életkori és fejlődés lélektani sajátosságaiból adódóan magától értetődő természetességgel kapcsolja össze a mozgást, a ritmust, a mondókát, a dalt, a verset önmaga

érzelmeinek, hangulatainak kifejezésére, tolmácsolására. Ezért óvodánkban a zenei nevelést nemcsak mint domináns művészeti nevelési ágat, hanem mint az érzelmi nevelést szolgáló fontos eszközt alkalmazzuk.

Kitűnő lehetőségnek tartjuk a zenei nevelés által felkínált tevékenységeket a gyermek megismerésére, a gyermeki tudásvágy kielégítésére, az egyéni fejlesztésre, valamint a zeneműveltségi és kultúrértékek átadására. Miután a zene az értelmi képességeket fejlesztő egyéb óvodai tevékenységekkel komplex fejlesztő hatásban működik, a személyiségformálás mindennapi eszközöként kezeljük. A Kodály-módszeren felnevelkedett óvodapedagógus generációnk szaktudása a "tiszta forrásból" felfogás elvén stabil magyar zenepedagógiai alapokon áll. Azonban nem idegen tőlünk az alternatív zenepedagógiák megismerése, mérsékelt alkalmazása. Az idegen-nyelvi játszóok, a német nemzetiségi nevelés, és a nemzetközi kitekintés hozományaként - kitágítva a zene határait - módunk van más népek gyermekdalainak, gyermekjátékainak zenei nevelésünkbe való beillesztésére.

Óvodai zenei nevelésünk programja keretjelleű, meghagyva az óvónői felkészültség, valamint a csoport sajátosságok adta építkezés, hangsúlyozás, megvalósítás szabadságát és felelősségét.

Célunk:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a zenei anyanyelv megalapozása,
- a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása,
- a közös éneklés és mozgás szépségének felfedeztetése,
- a népdalokkal, népi gyermekjátékokkal a magyar és német hagyományok megismertetése, ápolása,
- más népek dalainak, népi gyermekjátékainak, zenéjének megismertetése,
- különböző ritmus- és dallamhangszerek megismerése, használatának elsajátítása.

Feladatunk:

- olyan légkör (idő, hely) megteremtése a befogadás első napjaitól, amelyben a gyermekek zenei anyanyelve, a kiolvasók, mondókák, népi gyermekjátékok és a különböző zenei képességeket fejlesztő tevékenységek gyakoroltatása a zenei alkotó fantázia kiteljesítése örömforrás, élmény-teli tevékenység,

- az anyag kiválasztás - az adott csoport, ill. életkor fejlettségi szintjének, valamint nemzeti kisebbségi hovatartozásának megfelelően igényes, fokozatosan építkező legyen,
- a tevékenységek szervezési formái igazodjanak az évszakok, az ünnepek és a négy őselem ciklikus aktualitásaihoz,
- tolerálja az egyéni zenei képességeket - tehetséggondozás (egyéni fejlesztés),
- a komplexitás elvét alkalmazza szinkronban a környezet-megismerési témákkal,
- az óvónői személyes minta nyilvánuljon meg az igényességben, a felkészültségben, a rugalmasságban,
- a szülők felvilágosítása a zenei környezet megteremtésére, a zenei "szép" megszerettetésére.

A zenei nevelésünk tartalmi elemei

1. Éneklési készségek fejlesztése

A magyar zenei nevelés alapja a közös ének és népi gyermekjáték.

Fontos elvárás az óvónőtől:

- jó hangmagasság megválasztása
- tiszta éneklés
- hangképzés helyes technikája

A népi gyermekjátékoknak kiemelt fontosságot tulajdonítunk az egyensúlyérzék, választási - döntési helyzet, irány, idő- és térérzék fejlesztése, esztétikai, viselkedési és mozgáskultúra fejlesztése miatt.

2. Zenei hallásfejlesztés tartalma

- hangmagasság (magas - mély)
- hangerő (halk - hangos)
- hangszínfelismerés (környezeti élet zajai, hangjai, egymás hangja, hangszerek hangjai)
- tiszta éneklés - önálló éneklés
- belső hallásfejlesztés (zenei emlékezet)

3. Ritmusfejlesztés

- egyenletes - ringatás, hintáztató, lovagoltató...
- ritmus - ritmuskiemelés
- szünet - jellel
- ritmusvisszhang

4. Zenei formaérzék fejlesztés (motívumok)

- hangszerjáték
- tempóérzékelés (gyors – lassú)
- tempóváltás - tempótartás

Alternatív ajánlás: Karl Orff - "testhangszerek" beépítése

5. Zenei alkotókészségek fejlesztésének eszközei

- dallamvisszhang
- ritmusvisszhang
- hangszerjáték: fontos a hangszerfogás technikájának ismerete
- kitalált szöveg - mozgással

Alternatív ajánlás: Karl Orff: zenei metodikai elemek sajátos beépítése (ének - mozgás - hangszer)

6. Zenehallgatás

Feltétel: csend

Anyag kiválasztási javaslat:

- különböző műfajú és jellegű hangszeres, énekes zeneanyag,
- lehetnek: klasszikus művek,
 - megzenésített gyermekversek,
 - gyermekdalok,
 - hangszerzene (gitár, hárfa, zongora, trombita, hegedű, dob, stb.)
- zenehallgatási anyagokban jelenjen meg a különféle nemzetiségek, ill. kortárs zene is.

7. Mozgás - tánc

Lehet: koreografált vagy improvizatív dramatikus játékok

Cél:

- felszabadult, örömteli játék,
- esztétikus mozgás,
- szabályok betartása,
- önállóság, aktivitás, kezdeményezőkészség kialakulásának segítése,
- értelmes szövegmondás, artikuláció.

Zenei nevelésünk sikerkritériuma, ha:

- a kisgyermeket pozitív érdeklődés, örömteli magatartás jellemzi a zenei élmények befogadásakor,
- a zenei alapkészségei – ritmusérzék, hallás, mozgás – fejlődnek, az egyenletes lüktetést alkalmazza, megjelenik a kreativitás,
- ismer, felismer, kezel különféle óvodában megismert hangszereket,
- legalább 5 mondókát és 5 gyermekdalt tud emlékezetből felidézni, előadni.

VERSELÉS, MESÉLÉS

" A gyermek lelke tiszta lap, gondold meg, mivel írja tele a könyv, amelyet kezébe adsz"

/Móricz Zsigmond/

Tudjuk azt, hogy csak megfelelő nyelvi műveltséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek alap kultúr technikák elsajátítására. Ezért az óvodai anyanyelvi nevelő munkánkat lényegében

nyelvművelő munkának kell tekintenünk, amelynek az életkori sajátosságokból adódóan a mese - vers a mindennapok "szükséglete". A mese és vers által nemcsak a nyelvi képességek fejlődését segítjük, hanem tanítunk és szórakoztatunk.

A gyermek e két műfaj segítségével:

- mozgásba hozza képzeletét,
- érzelmileg hangolódik, ellazul, feszültséget old,
- értelmesebbé válik (szókincs),
- konfliktus megoldási modelleket kap, rendező elveket, viszonyulási lehetőségeket ismer meg.

Célunk:

- a mese – vers által anyanyelvi, irodalmi élmény nyújtása,
- az irodalmi alkotások iránti fogékonyság megalapozása,
- a gyermekek szövegmegértési képességének erősítése, fejlesztése,
- verbális emlékezet fejlesztése,
- beszédészlelési képességek feltérképezése,
- önálló reprodukciós képességek kialakítása, megerősítése,
- erkölcsi értékek burkolt közvetítése, megismertetése,
- az önkifejezés megjelenése mozgásban, ábrázolásban.

Feladatunk:

- megfelelő felkészültség az élménynyújtásra (szövegtudás, prozódiai eszközök alkalmazása, gesztus, mimika, stb.),
- a feltételek (hely, idő, nyugalom) mindennapos biztosítása,
- kevés illusztrációs kellék használata (csak inspirációra),
- az anyag kiválasztás fejlettségnek és érdeklődésnek megfelelő igényessége,
- a szülők tájékoztatásának megszervezése, könyvajánló,
- irodalmi élményszerzés lehetőségének felkínálása, bábjáték, dramatizálás, (bábszínház, koncert, stb.).

Tartalmi elvárások:

Versek terén:

- szóljanak: évszakokról, ünnepekről, állatokról, a négy őselemről,
- mozgással kísérelhetőek legyenek,
- legyenek vidámak, gyermek számára érthetőek, humorosak,
- életkornak megfelelő hosszúságúak.

Mesék terén:

- szóljanak állatokról, mai életet ábrázoló történetekről, természeti jelenségekről,
- legyenek: magyar népmesék, klasszikus tündérmesék, műmesék, modern mai mesék, más népek meséi.

Sikerkritériumnak tekintjük mese-vers terén, ha:

- a kisgyermeket a mese-vers befogadása során nyitottság, öröm jellemzi,
- folyamatosan kialakul, bővül a reprodukciós képessége és bázisa,
- értő figyelem jellemzi az élményszerzés során,
- emlékezetből tud néhány mesét, verset, mondókát idézni.

Az értelmileg egészségesen fejlődő gyermek jellemzői óvodáskor végére:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés,
- rövid- és hosszú távú emlékezete életkorának megfelelően fejlett,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi- és problémamegoldó gondolkodás is kialakult,
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (név, lakcím, szüleinek foglalkozása, napszakok, gyalogos közlekedés alapvető szabályai, szűkebb lakóhely, a környezetében élő növények, állatok, azok gondozása és védelme),
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- alapvető tér, formai, mennyiségi ismeretekkel rendelkezik,
- motivált, nyitott környezetére,
- önértékelése, önbizalma korához képest fejlett.

4. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEI

A csoportszervezés elvei

Intézményünk sokszínűségéhez tartozik a csoporttípusok különféle lehetőségének kínálata. Az óvodapedagógusi feladatvállalás, ill. elkötelezettség, a német nemzetiségi nevelés, a speciális szükségletek (autista) kielégítése határozzák meg – a felvett gyerekek életkori összetételén túl – a csoportok kialakítását.

A csoportlétszámot befolyásoló egyéb tényező lehet: a részképesség-zavarral, a Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási rendellenességgel küzdő (BTM-es), a Sajátos Nevelési Igényű (SNI-s), a hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.

Eszerint:

a. Heterogén –vegyes- csoport

Jellemzője: 3-6 évesek lehetőség szerint arányos elosztásban

Létszám: 25 fő.

b. Részben osztott csoport

Jellemzője: két évfolyamot magába foglaló gyermekek közössége

Létszám: 25 fő.

c. Homogén csoport

Jellemzője: azonos korú gyermekek közössége.

Létszám: 25 fő

Korosztályonkénti maximum időkeretek a különféle fejlesztő tevékenységeknél

fejlesztő tevékenység	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Verselés, mesélés anyanyelvi beszéd- fejlesztő játék naponta	5 perc	7 perc	10 perc
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - zenei nevelés zenei képességfejlesztés	10 perc	20 perc	30 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - vizuális nevelés	10 perc	15 perc	20 perc
Mozgás	20 perc	20 perc	30 perc
A külső világ megismerése, védelme	15 perc	20 perc	30 perc
Matematikai tartalmú tapasztalatok	-	20 perc	30 perc

Pedagógiai szempontok a HETIREND elkészítéséhez:

Alapelvek:

- a tartalom és időintervallum életkornak és fejlettségi szintnek való optimális megválasztása,
- rugalmas életszervezés kialakítása,
- a heti fejlesztő tevékenységek súlyozott, komplex jellegű, áttekinthető, olykor projekt jellegű tervezése,
- szülői tájékoztatás biztosítása.

Mindennapos fejlesztő tevékenységek:

- mese - vers vagy anyanyelvi beszédfejlesztő játékok
- vizuális nevelési technikák gyakorlásának biztosítása
- mindennapos mozgás, edzés, futás
- „altató mese”

Heti egy alkalommal fejlesztő tevékenységek:

- mozgás a tornaszobában
- esetenként láb és tartásjavító torna
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc - zenei nevelés
- külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmú tapasztalatok
- új vizuális technika megismerése

NAPIREND , szeptember 01. - május 31.-ig

- 06:00 – 09:30 - érkezés, szabad játék, egyéni fejlesztés,
- benne: 07:30 – 09:00 tisztálkodás - folyamatos reggeli
- 09:30 – 11:00 - napindító beszélgetés, beszédfejlesztő játékok vagy verselés-mesélés,
minden napos mozgás, játék, egyéni és csoportos fejlesztő tevékenységek,
komplex tevékenységben megvalósuló tanulás, játékok, gyümölcs- vagy
zöldségfogyasztás
- 11:00 – 12:00 - szabadtéri játék, séta, mozgás
- 12:00 – 14:30 - készülődés ebédhez (tisztálkodás, terítés), ebéd közösen,
- alvási előkészületek a pihenéshez, altató mese, pihenés
- 14:30-17:00 - folyamatos ébredés, tisztálkodás, uzsonna, játék, egyéni fejlesztő
tevékenységek, távozás

Pedagógiai szempontok *nyári* HETIREND elkészítéséhez:

Mindennapos fejlesztő tevékenységek:

- mese vagy vers,
- vizuális technikák gyakorlásának biztosítása - szabadban is,
- mindennapos testi nevelés vagy edzőfutás.

Heti gyakorisággal:

- kirándulás vagy séta,
- népi gyermekjátékok,
- versenyjátékok.

NAPIREND június 01. - augusztus 30.-ig

06.00 - 09.00 érkezés, játék

Benne: 07.30 - 09.00 folyamatos reggeli (tisztálkodás)

09.00. - 12.00. - játék a szabadban

- kirándulás
- fürdőzés
- gyümölcs - zöldségfogyasztás

12.00. - 14.00.- készülődés étkezéshez, (tisztálkodás, terítés)

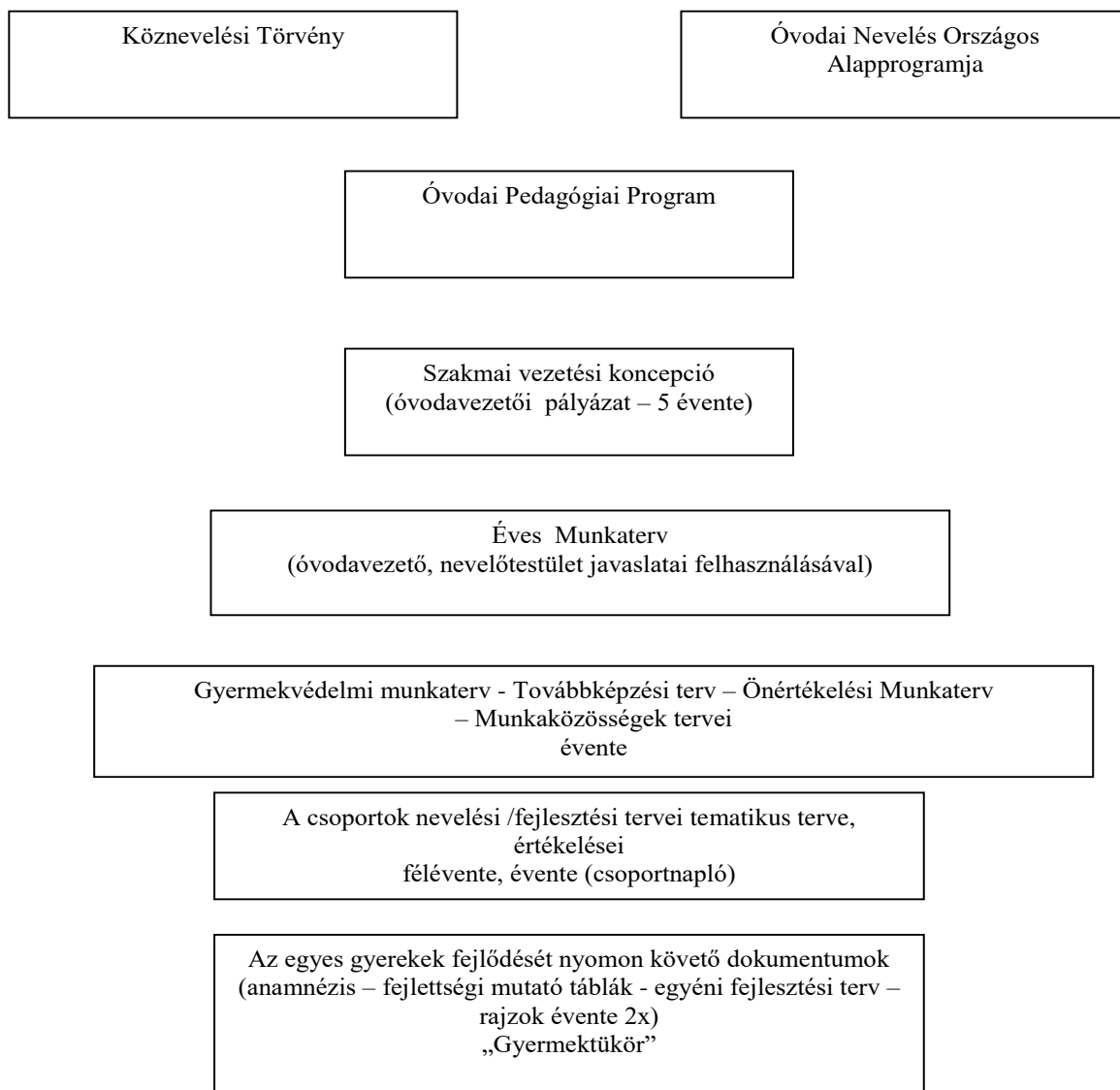
- ebéd, készülődés lefekvéshez, altató mese,
- pihenés

14.00. - 17.00. - folyamatos ébredés, uzsonna

- szabadtéri játék – fürdőzés, távozás

5. Az óvoda dokumentációs rendszere

1. Pedagógiai dokumentumok



2. Funkcióval összefüggő dokumentumok

- Alapító Okirat
- SZMSZ – kapcsolódó szabályzatokkal –
- HÁZIREND
- Közalkalmazotti Szabályzat
- Gyöngyvirág Óvoda Alapítvány - Alapító Okirata
- Adatkezelési Szabályzat

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Központi szabályozódokumentum, meghatározza a magyar óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit, az óvoda funkcióit, nevelési célkitűzéseit, az óvodai tevékenységformákat, az óvodai élet megszervezésének elveit és a fejlődés jellemzőit óvodáskor végéig.

Pedagógiai Program

A legfontosabb saját készítésű szakmai és referenciadokumentum, amely az óvodaélet teljes tartalmát felöleli, alapként szolgál az éves munkaterv, valamint a napi nevelői munka tervezéséhez, elemzéséhez, értékeléséhez.

Az intézményi stratégiai tervek és azok céljai közül az aktuális elemek a nevelési évre bontott tervekben jelennek meg. Ezek gyakorlati megvalósítása az óvodapedagógusok és munkaközösségek bevonásával történik.

A fenntartó számára az ellenőrzés, értékelés alapja, a jövőbeli fejlesztési támogatások irányadója. Formáját, tartalmát, stílusát tekintve a szülők számára is érthető megfogalmazású.

Éves Munkaterv

Tanévre aktualizált, globális helyi szakmai dokumentum.

Az óvodavezető és a team-vezetők készítik el, a nevelőtestület, szülői közösség egyetértésével, a fenntartó által elfogadott éves cél- feladat- és tartalomrendszerrel.

Csoportnapló

Az adott csoportra igazított nevelési és fejlesztési terv. A befogadástól a kimenetig történő csoportélet "folyamatábrázolása".

Tartalma: csoportnévsor
statisztika
gyermekvédelmi adatlap
napirend - hetirend
munkaterv (vezetői)

csoportprofil

éves nevelési terv és értékelései

fejlesztési tervek /fejlesztések ütemezése heti bontásban, projektek, tematikus terv, program és eseménytervek (havonta)/

egyéb: kiegészítések (lásd. Csoportnapló)

Német nemzetiségi csoportokban a német nyelvű pedagógiai terv és ütemterv is kötelezően elvárt.

Felvételi és mulasztási napló

A gyermek adatainak és óvodalátogatásának adminisztrációja.

Fontos:

- a jelenlét naprakész jelentése,
- a megszűnt jogviszony dátumozott, pecsétes dokumentálása,
- óvodaköteles korú gyermeknél hiányzás esetén orvosi, szülői, óvodaigazgatói igazolás,
- speciális és egyéb adatok PONTOS kitöltése (tanköteles, étkezési kedvezményezett, speciális esetek).

A KISGYERMEKEK egyéni fejlődési és fejlesztési anyaga - "Gyermektükör"

Az Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése című dokumentumban történik a gyermekekről szerzett információk bejegyzése.

Tartalma:

- anamnézis adatlap
- Fejlődésmutató táblák
 - motoros képességek
 - testséma
 - értelmi képességek
 - érzelmi, akarati képességek
 - szocializáció
 - anyanyelvi képességek

A megfigyelések elemzése értékelése, és a fejlesztésre irányuló tervek, feladatok évente kerülnek bejegyzésre. A felzárkóztatás, tehetség ígéreték támogatása, egyéni és mikro csoportos formában a napi cselekvéses helyzetekbe építve történik.

A szülői tájékoztatás időpontja, megállapodások, nevelési tanácsok a fogadó órára való felkészülést segítik.

A szülő gyermekéről, annak iskolakészültségének fokáról tájékoztatást kap, melynek megismerését aláírásával igazolja.

A gyermektükör része, évente 2x (szept. ápr.), gyermekrajz, orvosi, szakértői vizsgálati anyagok.

A dokumentum vezetése az óvodapedagógus feladata, a benne levő feljegyzések kezelése során az adatok védelméről köteles gondoskodni.

6. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, CSALÁDPEDAGÓGIA

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a 2012. évi CXVIII. törvény az egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról határozzák meg a gyermekjóléti alapellátás tartalmát. A 2011. évi Köznevelési törvény 30.§ (1) és (7.) bekezdése a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelését részletezi.

Értékzavaros társadalmunkból hiányzik az anyaság, a család kellő megbecsülése. Az anyaszerepre, ill. szülőszerepre többnyire nem elég felkészültek a fiatalok. E tények készítettek minket arra, hogy olyan szisztematikus családi nevelést segítő pedagógiát dolgozzunk ki, amely napjaink megváltozott körülményei között is segíteni tud.

Az óvodák fő feladata a család támogatása, annak funkciójában való erősítése, kiegészítése, nevelési gyakorlatának befolyásolása, partnerkapcsolat kialakítása, valamint a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében a szülői jogok és köteleességek érvényesítése.

A gyermekvédelem és a családpedagógia célja:

- az esélyegyenlőség biztosítása,
- hátrányos megkülönböztetés tilalma,
- az elfogadás pedagógiájának érvényesítése,
- prevenció kihangsúlyozása,
- eredményes gyermeknevelés megvalósítása,
- a családban adódó problémás helyzetek megoldásának segítése,
- a gyerekhez, a családi élethelyzethez igazodó tanácsadás,
- nevelési tapasztalatok komplex értelmezése,
- ép családok erősítése, sérültek pozitív irányú változáshoz segítése (összetartás, apák vezető szerepének hangsúlyozása, anyák érzelmi támasz szerepének kiemelése).

Súlypontok a pedagógus feladataiban:

- a gyermeki fejlődés, fejlesztés megismertetése - jövőtervezés elősegítése,

- a nevelés, mint életvezetési, értékformálási módszer - a gyermek adottságaihoz igazodóan történjen,
- a nevelés, mint életszabályozó módszer - rugalmasan, bizalomi elven való működtetése,
- a szülői kompetencia segítése - tudatos, felelős viselkedésre készítés, az informatikai eszközök túlzott használatának veszélyeire való figyelem felhívás,
- korrekció, hátrányos helyzetű gyermekek pedagógiai segítése,
- a sajátos vagy speciális nevelést igénylő gyermekek esetenkénti integrált ellátása.

A kapcsolatépítés fokozatai:

Ismerkedő, befogadó alkalmak:

- a.
 - nyílt nap, /két alkalom a beiratkozás előtt/
 - beiratkozás, lehetőség szerint a gyermekkel,
 - "milyen szellemben neveljük a gyermekeket?" - tájékoztató az óvoda programjáról, szokásairól, működéséről, stb., - beszélgetés a kölcsönös elvárásokról,
 - ismerkedési napok az óvodába, információszerzés, tájékozódás,
 - első nap az óvodában (fokozatos befogadással).
- b.
 - tapasztalati élmények gyűjtése - gyakorlat (nyílt délutánok, kirándulások, közös élmények),
- c.
 - tapasztalatok átadása - értelmi, logikai összefüggések magyarázata (fórum, szülői estek, eszközjavító-környezetépítő munkadélutánok),
- d.
 - partnerkapcsolat kialakítása a megvalósításban (információ csere).

Rendszeres együttműködés a partnerkapcsolatokban:

SZEPTEMBER-OKTÓBER

Tanévnyitó szülői délutánok

Tartalom: a tanév felvázolása a csoport életszervezésének, domináns pedagógiai munkájának tükrében.

Az önértékeléshez kapcsolódó szülői vélemények bekérése.

Egészség-hét/ÖKO-hét a szülők bevonásával.

OKTÓBER-NOVEMBER

Nyílt délutáni alkalmak a betekintésre, együttműködésre, benne beszélgetés a miértekről és hogyanokról.

Tartalom: csoport specifikus.

NOVEMBER-DECEMBER

Tartalom: St. Márton napi lampionos est a német nemzetiségi csoportokban, ünnepek előtti munkadélutánok – adventi előkészületek, ünnep előtti játék- és könyvvásár.

JANUÁR-FEBRUÁR

Családi nevelést segítő ismeretterjesztő délutánok a megbeszélés jegyében, területi szakember vezetésével, aktuális témákban.

MÁRCIUS-ÁPRILIS

Nyílt napok, délelőtt vagy délután

Tartalom: Az óvodaköteles beiratkozó gyermekek, családok fogadása, ismerkedés az óvodával.

ÁPRILIS-MÁJUS

Tanévzáró szülői délutánok

Tartalom: az adott csoport aktuális eseményei, értékelés.

Munkadélutánok

JÚNIUS

Kirándulások

Családi kerti program

Óvodabúcsú, tanévzáró nyílt ünnepségek

A csoportok SZMK választmányának évi két alkalommal - október, május - óvodai szintű, tapasztalatcsere jellegű megbeszélést tart az óvodavezető.

GYERMEKVÉDELEM

Vezeti: a gyermekvédelmi felelős

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- segítséget nyújt a pedagógus kollegáknak a gyermekvédelmi esetek feltérképezésében, nyilvántartásában és megoldásában,
- összehangolja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét,
- szülői tájékoztatás nyújt a szociális segítő munkájáról, elérhetőségéről
- figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat,
- nyilvántartást vezet,
- gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb óvodapedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az óvodavezető értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- gyermekvédelmi munkáját önképzéssel – lehetőség szerinti továbbképzéssel – folyamatosan fejleszti,
- a gyermekvédelmi esetekben a gyermekek szüleivel igyekszik együttműködni,

- a gyermekek érdekeit védi, képviseli és figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- munkáját titoktartás és adatvédelem jellemezi

Az óvodapedagógus feladatai:

- kiszűri a csoportjában lévő gyermekvédelmi eseteket,
- a szülői kompetencia segítése, tudatos, felelős viselkedésre készítés,
- a sajátos nevelésű gyerekek esetenkénti integrációja,
- a gyermekvédelmi adatok dokumentálása,
- korrekció, hátrányos helyzetű gyerekek segítése.

Ellenőrzi: évente kétszer az óvodavezető (szeptember, június).

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szempontok:

Az óvodások száma összesen:

Ebből veszélyeztetettek száma:

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:

Három, vagy többgyermekes családban élők száma:

Sajátos nevelésű gyermekek száma: „SNI”

Csonka családban nevelkedők száma (elvált, egyedülálló):

Térítési kedvezményezették száma:

Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek száma „HHH”:

Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási problémájú gyermek száma „BTM”:

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

Nevelési hiányosságok

Erkölcstelen családi környezet

Italozó szülők

Bűnöző családi helyzet

Rossz lakásviszonyok

Egészségügyi okok

Anyagi okok

Megromlott családi kapcsolat

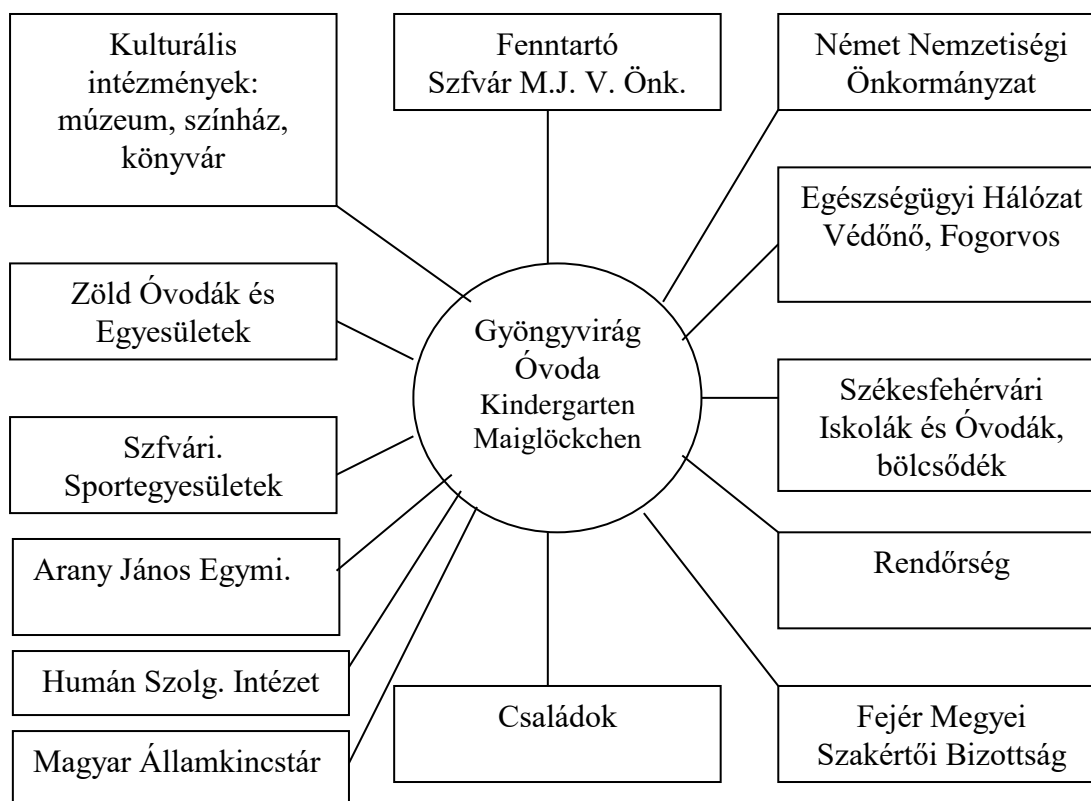
A törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez tartozó szervekkel a szükségleteknek megfelelően kapcsolatban áll az óvoda.

7. ÓVODÁNK PARTNERKAPCSOLATI RENDSZERE

Cél: eredményes együttműködés, korrektség, pontosság.

Feladat: rendszeres, kölcsönös információáramlás, határidők betartása.

Sikerkritérium: ha hatékony a kapcsolati háló résztvevőivel a munka, és az elégedettségi mutatók jók.



8. ÓVODÁNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

A szolgáltatások köre olyan tevékenységekre terjed ki, amelyek nem tartoznak az óvoda alapfeladatai közé, de a gyermekek fejlődését szolgálják és életkornak megfelelő tartalmúak.

Fő kritérium, hogy:

- a szolgáltatás tartalma erősíti az óvoda céljait, megfelel az óvodaarculat elvárásainak,
- a szolgáltatás tárgya, anyaga, módszere életkor specifikus, egyénileg tematizált, differenciált,
- a szolgáltatók saját dokumentációt használnak,
- képzett, kompetens szakember végzi.

Nevelési időben szervezett szolgáltatás:

1. Logopédia

Célja: a beszédhibával küzdő – elsősorban nagycsoportos gyermekek terápiája, a 3, 5, éves korú gyermekek szűrése,

Feladat: a logopédusi célzott fejlesztő munkáját a család és az óvoda rendszeresen ellenőrizze és erősítse.

Végzi: logopédus

2. Hit- és vallásoktatás

Célja: hitéleti nevelés lehetőségének ökumenikus jellegű biztosítása.

Igénybe vevők köre: idősebb óvodás korosztály

Végzi: hitoktató

3. Utazó gyógypedagógus

Célja: a sajátos nevelési igényű kisgyermekek speciális fejlesztése.

Végzi: Arany János Egymi.

9. INTÉZMÉNYÜNK ERŐFORRÁSAI ÉS ESZKÖZRENDSZERE

KÖRNYEZETI - TÁRGYI ERŐFORRÁSAINK:

Óvodánk 1975-ben könnyűszerkezetű anyagból épült. Tágas, jól tájolt, világos az épület - 2540 m² területű. Az udvar valamennyi csoport által jól megközelíthető, 22 987 m² alapterületű, felületi minősége változó.

Az udvari környezet kialakításánál - a kiemelt környezeti nevelésből adódóan - több éven át tartó szisztematikus tervezés és fejlesztés dominált. Jelenleg kifejezetten a sokoldalú tapasztalatszerzés forrásaként, és a mozgásfejlesztés szintereként szolgálnak a különféle létesítmények és a kapcsolódó udvari-kerti eszközök.

A szabadtéri és beltéri játékaink nagyobb része korszerű, az európai uniós elvárásoknak, szabványosságnak is megfelel, de folyamatos felújításuk időszerű.

Az intézmény belső terei esztétikusak, szelektív és szellős berendezésűek.

A csoportszobák többfunkciósak - étkezés, alvás, foglalkozások, játék tere.

Praktikusan mobilizálható bútorokkal és térnövelő galériákkal ésszerűsítjük a szűkös élettér lehetőségeit.

Infrastrukturális szempontból jónak minősíthető az intézmény. Telefon/fax, rádió, másoló, statikus és mobil számítógép, projektor, stb. rendelkezésünkre áll. Internet hozzáférés az intézmény egész területén biztosított. Mindezek az óvodapedagógus munkájának segítő eszközei, melyeket a dokumentáció elkészítésénél, a szülői értekezleten, a gyermekek tevékenységeinek tervezésénél, esetenként a csoportszobában használ.

A 45 éves villamos hálózat, felújítása időszerű. Korszerűsítésre szorulnak a bejárati ajtók, /9db./, egyes csoportszobák padlózata.

Legitimációs záradék

74

Intézményünk eszközfejlesztését a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról, szükségleteink reális kielégíthetősége határozzák meg. Eszköznorma igényeink az elmúlt évek során – a Fejér Megye Közoktatásáért Közalapítvány és Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata közös finanszírozásával - rendeződtek.

A HEFOP.2004.3.1.2. TIOK pályázatnak köszönhetően nagy értékű műszaki cikkekhez – számítógép konfiguráció, másoló, kamera – jutottunk. A projekt kivitelezéséhez több kis értékű felszereléssel fejlesztettük tárgyi feltételeinket, mint: aszalógép, szőlőprés, gyümölcsfacsaró, mérleg, rezsó, akvárium, stb.

SZEMÉLYI ERŐFORRÁSOK:

Személyi feltételeink a 15 csoportban 30 óvodapedagógus álláshely biztosított, a korábbi évekhez képest megnőtt a fluktuáció aránya az életkori jellemzőkből adódóan (családalapítás, nyugdíjazás).

A kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése szükségessé tenné több, – a törvény által előírt – pedagógiai/gyógypedagógiaiasszisztens alkalmazását.

Az óvodapedagógusok, és a többi alkalmazott úgy emberi, mint szakmai vonatkozásban magas elvárási szintnek felelnek meg.

Az új munkaerő alkalmazási feltételeit és kiválasztási metódusát – építve a korábbi gyakorlatra – az óvodai SZMSZ fekteti le. Fontos feltétel a helyi Pedagógiai Program megismerése, elfogadása, azonosulás annak elveivel, gyakorlatával.

A mindenkori szakképesítések és továbbképzések ütemezése és elvégzése a Gyöngyvirág Óvoda - kompetencia alapú nevelési tartalommal bővített - óvodai Pedagógiai Programját folytató, a Továbbképzési Programban tervezettek szerint történik.

Legitimációs záradék

Szülői Közösség a Pedagógiai Programot megismerte lásd: mellékelt jegyzőkönyv

Nevelőtestület a Pedagógiai Programot elfogadta: lásd: mellékelt jegyzőkönyv

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
egyetért a Pedagógiai Programmal:

Tájékoztatásul megkapják:

Az óvodaigazgató a Pedagógiai Programot jóváhagyta:



óvodaigazgató

.....
fenntartó nevében egyetértését megadta

*Érvényességi rendelkezések***A módosított óvodai program érvényességi ideje 5 év.***Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:*

- 1 A személyi és tárgyi feltételek jelentős megváltozása – intézmény-összevonás.
- 2 A program bevalásának felülvizsgálati eredménye.
- 3 Az indokolt szülői igények figyelembevétele.
- 4 A törvény esetleges megváltozása.

Döntés - előkészítő - érdekegyeztető fórumok közül melyik javaslatára kell összehívni a módosítással foglalkozó nevelőtestületet?

1. 2. 3. 4. pontok esetén

Milyen előírásai vannak a programmódosítás előterjesztésének?

- a nevelőtestület elé terjesztése szóban, véleménykérés, döntés a módosítás az elfogadásáról,
- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek.

Program felülvizsgálata: 5 évente

Összegző a Pedagógiai Program módosításáról:

A Gyöngyvirág Óvoda – Székesfehérvár – Kindergarten Maiglöckchen Pedagógiai Programjának átdolgozásában a nevelőtestület valamennyi tagja részt vett.

Előkészítő tájékoztatóra 2018. szeptember hónap folyamán került sor.

Döntés született arról, hogy az Alapprogramot összehasonlítva a helyi programmal valamennyi óvodapedagógus elemzően átnézi.

A részletes elemző-összehasonlító munka 2018. szeptember hónapban egyénileg és munkamegbeszéléseken történt.

A kollégák értékes, hasznos gondolatokat fogalmaztak meg, amelyeket a Pedagógiai Program módosításába beépítettük.

Az átszerkesztett változatot az óvodaigazgató öntötte végleges formába.

A módosított Pedagógiai Program 2018. szeptember hónapban az SZMK megismerte.

A Pedagógiai Program felülvizsgálatában és módosításában résztvevők voltak:

Székesfehérvár, 2018. szeptember 05.

MELLÉKLETEK

1. Szív - Kincsesláda Egészségmegőrző Program
2. Kétnyelvűség a Gyöngyvirág Óvodában
3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

SZÍV-KINCSESLÁDA EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ PROGRAM

Ajánlás:

Komplex egészségnevelés óvodáskorban „Jó gyakorlat”-i segédanyag

Előzmény:

1996 óta óvodai egészségnevelő munkánk fontos része a „Szív-Kincsesláda” egészségmegőrző program.

Mint az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózatának tagja, a Közép-Dunántúli Régió bázisintézményeként kiemelt feladatunknak tartjuk a kisgyermek egészségvédelmét, ill. olyan szokásrendszer kialakítását, amely elősegíti életminőségük, egészségtudatuk fejlesztését.

A „Szív-Kincsesláda” program elsősorban nagycsoportos óvodások részére ajánlott komplex, megvalósítható kiegészítő program, amely mind a gyerekek, mind a szülők részéről érthető, korszerű tartalmú.

Sok éves tudatos eszköztárt kialakító munkánknak köszönhetően, a kivitelezéshez szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak, tevékenykedtető jellegével, játékosan, az óvodai nevelésbe jól beilleszthető.

Tapasztalataink alapján kedvezőnek tartjuk, ha már a középső csoportos korú kisgyerekek is ismerkednek a program lényeges elemeivel, eszközeivel.

Célunk:

Az emberi test működésének megismerése életkornak megfelelő szinten – a szív kiemelt szerepével – a táplálkozás, mozgás, egészségmegóvás összefüggésében.

Feladatunk:

- 12 hét alatt számos tapasztalati helyzet teremtése,
- a szülők tájékoztatása – segítségkérés az eredményes együttműködéshez,
- Kincsesláda eszközeinek bemutatása.

Programismertetés:

Első rész (1.-2. hét):

Játékos keretek között *megismerkedünk* a szív felépítésével, méreteivel, helyével a mellkasunkban, hangjával, a szív munkájával, érrendszerrel való kapcsolatával. A gyermekek szemléltető ábrák, szív makett, sztetoszkóp segítségével, saját testükkel ismerkednek, közben különös hangsúllyal a szív működésére.

Második rész (3.-4. hét):

A *szív tudatos védelmére*, edzésére és pihentetésére való nevelés folyik. Ez a rész a mindennapi rendszeres mozgásra, testedzésre nevel, és igénnyé próbálja fejleszteni a rendszeres mozgást.

Az óvónő feladata, hogy a szervezett aktív mozgásformákkal (futások, kerékpározás, kirándulás, SZÍV- túra) ösztönözze a gyerekeket és a családokat is a részvételre. A mozgások közben állandó figyelmet fordítva a szív működésére és szükség esetén pihenő időszak beiktatására.

Harmadik rész (5.-6. hét):

A *szív egészséges táplálásával* foglalkozik.

A program idején a gyermekek megismerkednek az egészséges és kevésbé egészséges élelmiszerekkel. Kóstolókon, bevásárláson, üzemplátogatáson vesznek részt, melyet az óvónő a szülők segítségével a lehetőségeihez képest szervez (pl. piac, húsbolt, tejbolt, édességbolt, tejüzem, pékség, malom). A napi étkezések során ösztönzi a gyermekeket a számukra ismeretlen ételek kóstolására (nem erőltetve) pl. barna kenyér, magvas ételek, zsír-, kalóriaszegény tejtermékek, rizspehely, búzacsíra, stb.

A konkrét tematikus foglalkozásokkal nem fejeződik be az egészséges életmódra nevelés, hisz a gyermekek tovább élnek és játszanak az általuk nagyon élvezett játékokat - vizsgálódásokat. Élményeik megjelennek rajzaikban, meséikben. Ötleteikkel továbblélik a programot. Közvetítik a szülők felé is a tapasztalataikat, így sikeresebb lehet a családdal együtt egészségesebb nemzedék nevelése.

KÉTNYELVŰSÉG –német nemzetiségi nevelés- a GYÖNGYVIRÁG ÓVODÁBAN

ELŐSZÓ

Német nemzetiségi óvodai programunk alapja a 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről ill. az 50/2013. (VII.15.) EMMI rendelet, ami a kisebbségi népcsoportok számára nemzeti identitásuk ápolására ill. erősítésére lehetőséget ad, feltételeket szab.

Kiindulópontnak azt a kétnyelvűséggel kapcsolatos tudományos felismerést tekintjük, amely szerint egy óvodáskorú kisgyermek ugyanazokkal a technikákkal tanul egy második nyelvet, mint az anyanyelvét - a nyelvtanulási folyamatban a természetes kíváncsiság, a mozgásigény kielégítése, az érdeklődési kör, az utánzási hajlam „hajtó erői” működtetik az ismeretszerzést.

Német nemzetiségi nevelés praktikusán a Gyöngyvirág Óvodában két gyermekcsoport mindennapi életében valósul meg.

Generális pedagógiai, pszichológiai, didaktikai elvek határozzák meg a nemzetiségi nevelés gyakorlatát is, ami adekvát módon kapcsolódik az óvoda pedagógiai programjához .

AZ ÓVODA MINT TANULÁSI SZÍNTÉR – A NEVELÉS KERETEI

Óvodánk a nyelvi nevelés kiváló színtere - jó közérzetet biztosító, tanulásra ösztönző légkör uralkodik.

A csoportszobákat és az udvari játék helyeit úgy alakítottuk ki, hogy a német nyelvű foglalkozásokhoz is sokrétű lehetőséget kínáljanak.

A német nemzetiségi nevelés és a kultúra közvetítése tükröződik a fejlesztő-használati eszközökben, a helyiségek berendezéseiben, stb.

A magas színvonalú nevelés-oktatás nyelvelsajátítási folyamatában fontos szerepet kapnak a családok is – a munkába bevonjuk a szülőket, biztosítjuk az együttműködési alkalmakat, feltételeket.

Az óvodai napirendben a német nyelvet és kultúrát közvetítő rituáléknak, kezdeményezéseknek meghatározott helye van.

Az óvodapedagógusok dokumentálják a nyelvi-szakmai munkát és a gyermekek egyéni fejlődését.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Német nemzetiségi csoportjainkban – a törvényi feltételnek megfelelően - német nemzetiségi felsőfokú képzettséggel rendelkező, diplomás óvodapedagógusok dolgoznak. Magas színvonalon beszélik a német nyelvet, ők közvetítik a nyelvi mintát. Nyelvfejlesztő képzési anyagok és módszerek gazdag tárházával rendelkeznek, azokat tudatosan alkalmazzák.

Az óvodapedagógusok általános nyelvtudásának szinten tartását Székesfehérváron, Fejér megye német nemzetiségi óvodáiban, ill. Budapesten kínált továbbképzéseken van mód kielégíteni.

A kisgyermekkorai német nemzetiségi nyelvi nevelés szakmaiságát erősíti, beágyazottabbá teszi a rendszeres tapasztalatcsere és együttműködés más német nemzetiségi óvodákkal.

Élvezzük a székesfehérvári Német Nemzetiségi Önkormányzat bizalmát és annak folyamatos támogatását - a tárgyi feltételeken túl, a német nyelvű szakmai képzések finanszírozásában is.

AZ ÓVODAI KÉTNYELVŰ NEVELÉS CÉLJAI ÉS FELADATAI

Célok:

- felkelteni a gyermekben a nyelvtanulás örömét,
- a beszédképesség fejlesztése és a beszédképesség elősegítése,
- a német nyelvi artikulációs bázis, szókincs megalapozása,
- egyszerű német nyelvű kommunikáció,
- a családok bevonása a német nemzetiségi nevelésbe.

Feladatok:

- beszédképesség szóbeli gyakorlatokkal történő fejlesztése,

- német nyelvi témák esetenkénti magyar fejlesztési anyaghoz illesztése,
- a székesfehérvári és Fejér megyei német nemzetiségi rendezvényekhez kapcsolódva identitáserősítés,
- változatos lehetőségek biztosításával, az aktuális körülmények figyelembevételével a német szellemi, tárgyi és kulturális hagyományok megismerése, ápolása.

TEVÉKENYSÉGI FORMÁK A NÉMET NEMZETISÉGI CSOPORTOKBAN

Játék

A játék minden kisgyermek számára alapvető életvitel, alkalmas tevékenységi forma a környezettel való ismerkedésre. Az óvodás korú kisgyermek sokféleképpen valósítja meg önmagát a játékokban – a játék a tanulás egy speciális változata.

A játék a német tanulása folyamatában is fontos „segédeszköz”, kiválóan alkalmazható spontán vagy irányított játékos módszer.

A irányított játék során a szabályokat, a tényleges nyelvi anyagot az óvodapedagógus életkornak és képességeknek figyelembe vételével határozza meg.

Az irányított játék főbb fajtái a nyelvi nevelés során:

- funkciós játékok
- szerepjátékok, dramatizálás, bábjátékok
- körjátékok, mozgásjátékok, szabályjátékok

Tanulás és nyelvfejlesztés

Az iskoláskor előtti nyelvtanulás-nyelvfejlesztés során a játékosság dominanciája érvényesül, amelynek során az önkéntesség, a differenciálás, az aktivitás, az önállóság, az egyéni fantázia, a tanultak ismétlése, ill. felhasználása, a szabályok betartása fontos szerepet kap.

A kétnyelvű csoportokban a tanulás szervezési feltételei:

- nyugodt, csendes körülmények biztosítása,
- jellemzően „németes” eszközök alkalmazása,
- az óvónői beszéd és viselkedési minták folyamatos közvetítése,

- differenciált német nyelvű tevékenységek rendszerének kialakítása.

A nyelvi nevelés az alábbi tanulási lépésekből áll:

- a gyerekek az óvodai élet első percétől folyamatosan találkoznak a német nyelvvel kialakul a hallás utáni megértés,
- a játékok és foglalkozások során lehetőséget teremtünk a tanulás, a szókincs-bővítés-megerősítés szolgálatára,
- valamennyi tevékenységi formánál a szituatív és cselekvésorientált „tanulás” gyakorlás áll előtérben,
- a gyakran visszatérő hallásélmény pozitív hozzáállást eredményez a nyelvhez és fejleszti a gyerek kétnyelvű identitását.

MÓDSZEREK AZ ÓVODAI KÉTNYELVŰSÉG FEJLESZTÉSÉRE

Óvodánkban kellemes, beszédbarát csoportatmoszféra uralkodik. Akik már egy évnél régebben járnak óvodánkba, alapvető szókincssel rendelkeznek - képesek rövid mondatokban, szólásokban kifejezni magukat, átfogó passzív szókincs birtokosai.

A nyelvi beszédfejlesztés szempontjai:

- az idegen nyelvi szituációk és témák kiválasztása oly módon történik, hogy a gyerek kezdetben sok mindent megérthessen a szituációból adódóan,
- minél alacsonyabb a nyelvi kompetencia szint, annál fontosabb a nyelvi kínálat szemléletességére,
- környezeti tapasztalatok és ismert tartalmak beépítendőek a fejlesztésbe,
- ajánlott játékok és aktivitások során olyan szituációk létrehozása, amiben a kisgyermek nyelvtudás nélkül is részt vehet,
- a kisgyerek számára idő kell a megnyilatkozásra, kerüljük a „provokálást”,
- különösen körültekintően kell az óvónőnek a gyerek nyelvtani és hangtani hibáival foglalkoznia,

- a nyelvi megnyilatkozások helyességét mindenekelőtt olyan körülíró szókinccsel lehet elősegíteni, amelyben előfordul az adott nyelvtani v. hangtani szerkezet,
- fontos a nyelvi kínálat sokoldalúsága, amelyet a témákkal, anyagokkal, mesékkel és ezek variációival lehet elérni.

TÉMAKÖRÖK

A német nemzetiségi program témakörei hasonlóak a magyar nyelvű óvodai programhoz – aktualitásban, időrendben – évszak-centrikus, ünnephangsúlyos.

1. Most már óvodás vagyok...

Élet az óvodában: üdvözlési és udvariassági formulák – nevek, jelek, tevékenységek, stb.

2. Játszunk!

Játékszerek az óvodában – nevek, szabályok, stb.

3. „Jó étvágyat!

Sütünk – főzünk – vásárolunk – nevek, formulák, stb.

4. Hurrá, utazunk!

Becsomagoljuk a bőröndünket – ruhaneműk, közlekedési eszközök, stb.

Vásárlások

5. A testem

Testrészek, orvos, stb.

6. Az én családom

Hol lakunk? Családtagok, stb.

7. Az ünnepek és vakáció

Boldog születésnapot!

Szt. Márton napi „Laternefest”

Jön a Mikulás!

Karácsony

Farsang

Húsvét

Anyák napja

8. Állatok

- nevek, mozgásuk, stb.

9. Évszakok

- Ősz, Tél, Tavasz, Nyár – időjárás

10.

- A négy őselem.

Német nemzetiségi program sikerének jellemzője, ha a kisgyermek:

- ismeri az alapvető udvariassági formulákat, az óvodai élethez kapcsolódó utasításokat megérti és teljesíti,
- pozitív a hozzáállása és a nyitottsága a német nyelvhez,
- birtokolja a német nyelv alap szókincsét életkorának megfelelően (tágabb passzív – szűkebb aktív),
- artikulációja helyes,
- felismeri a magyar és a német nyelv közötti különbséget és alkalmazza a gyakorlatban,
- az életkornak és helyi jellegnek megfelelően ismeri a német nemzetiségi hagyományokat,
- ismer néhány német mesét – verset, mondókát, éneket, és népi gyermekjátékot.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint a napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket,
- utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai nevelési programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, az utazó gyógypedagógus közreműködésével elkészített „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás,

empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása – fejlesztése, amit a sérült társakkal való együttélés nyújt.

- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek másságát hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiséggel kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása.

A rehabilitáció fő területei:

- észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezteziás – fejlesztése,
- motoros készségek fejlesztése,
- beszéd – és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával,
- szociális készségek fejlesztése,
- kognitív készségek fejlesztése,
- önellátás készségeinek fejlesztése.

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-3 fő, a mindenkori számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

Jegyzőkönyv

A Gyöngyvirág Óvoda-Székesfehérvár- Kindergarten Maiglöckchen
Pedagógiai Programját a nevelőtestület elfogadja.

A nevelőtestület nevében:

Pál Nádor István
Munkaközösség vezető

Öko M. K.

Béres Viktória
Munkaközösség vezető

Egészség Nev. M.K.

Lóger Katalin
Munkaközösség vezető:

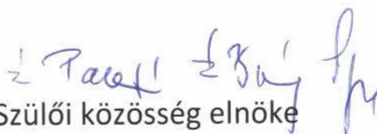
Önértékelési M. K.

Székesfehérvár 2018. 09. 06.

Jegyzőkönyv

A Gyöngyvirág Óvoda-Székesfehérvár- Kindergarten Maiglöckchen
szülői közössége a Pedagógiai Programot megismerte.

A szülői közösség nevében:


Szülői közösség elnöke

Székesfehérvár 2018. 09. 06.
